

र्षककोपलक्रियाविबुधैराडलकेवगाहिना ॥ भवताहनदोषभाक्क्रियाशयजंगलजसंग्रहादिका ॥ ४१ ॥ विडलों शुभंदसुसंकुलादुडुते
 भोपनगाप्रशेषकं ॥ विमितं यदि धर्मितं भवेद्विधुवज्ज्योतिषिचेष्टनुत्तदाः ॥ ४४ ॥ मिशरिकराहतर्होऽरुमितीविपुगेः १ कुकं
 पनं ॥ भवतीहमितेचशूलकोऽशनिरेवप्रतिभेवरंदु १० मिः ॥ ४५ ॥ अपिकेतुरहीदुभिः २४ समेतिथिभिर्दंडक उज्जुकं यमे ॥ खवरंदु
 १२ रधिलोचनैः २४ परिवेषः कुलिशोनलांवकैः २३ ॥ ४६ ॥ द्वियमेरुदुभिर्मितेभतोऽक्युतान्घातकपातकोलभेत् ॥ नसदेषु फ
 लंसुकर्मणा मलभारं भविधानतोजनः ॥ ४७ ॥ हेलीद्वोरवयेयुतावधविभावयेयधाराभुवो उयेभेऽविदोश्चमिअभेदेहिप्रम
 गां के ज्ययोः ॥ मैत्रेविष्णतमीशयोर्निशिथिनीशेयोर्विधोदास्तो लोखेमङ्गलभङ्गवान्निखिलमे स्यात्कालवक्रमसः ॥ ४८ ॥
 वंशशूलविभोडुतोहिभमधावित्रानुराधाश्रवः पौष्णेष्वभिमतः क्रमानेन गपेलादेवनेशान्विते ॥ स्याद्यावत्पगराजतारम
 गां दोश्चंद्रायुधस्येतिभेयातो नारतमेवकर्मस्वरं नास्मिन्निधेयं बुधैः ॥ ४९ ॥ तिथिवारभवाभवारजाः किलयोगाश्चभुभाभुभा
 दूयाविषमेधखिलक्रियाविधावखिलेष्वत्रविलोकनोविता ॥ ५० ॥ हेत्यधिष्ठितभभेशभत्राः स्पृहणहोरवरगशकिणेषु ॥ ये
 षिलाधुयहितायकुयोगातिहितायविषयेष्वपरेषु ॥ ५१ ॥ वीकुंभपीत्यायुषंतः सोभायसोभनावतिगंडश्च ॥ सुकर्माधतिशूला
 दूयगंडद्विधाश्रीयोगाक्रमशः ॥ ५२ ॥ क्वाख्यायाघातोहर्षणवज्जसिद्धयोव्यतीपातः ॥ वरियान्परिधिशिवोसिद्धिसा
 ध्यभुभादूयअक्षर्याः ॥ ५३ ॥ ब्रह्मं द्रौपौ वैधतोयोगाः स्फुरित्यसौम्यसौम्याहि ॥ स्वसंहासन्निभफलं श्रान्तं कर्म सुतन्वंत्येव ॥ ५४ ॥

दुरथेति वराणि तिथि वंशान्न कानि करणानि ॥ १ ॥ अचरा रायुत्तरशकलाद्यामासमाचतुर्दशी तस्याः ॥ शकुनिचतुर्ध्वदनागकिरत्नघ्राणि भवन्ती क
 रणानि ॥ २ ॥ सितादेकराण्येको यान्तिथ्यर्द्धसंख्यः ॥ सप्तमको वशेषेण मितं स्याद्वतोगतं ॥ ३ ॥ चराणि विष्टिं करणान्युतेव सा भवन्ति सौम्या
 र्थिलकर्मसिद्धये ॥ तथैव धीराणि च पितृकर्मणो विष्टिर्विद्यातादिविधौ वरा भवेत् ॥ ४ ॥ भद्रापुरा संयुग ईशविग्रहा द्बभूवामी वदनामरासुरे
 लागुलिनी सप्तशया त्रिपद्मती वराटका दग्धनघोषनिः स्वना ॥ ५ ॥ जाले प्रविष्टा कुण्ठांशुकां वरा मरद्विषा मयज कानने तदा ॥ परेतगा धूमनि
 भावलोद्धता वात्येव सा भूदति दीर्घविग्रहाः ॥ ६ ॥ तस्यास्तदा वानशिरे मरारयः कलिं दत्ता सोदरधामपकृतिं ॥ अवायसा करेण पदं कपदि तौ वक्तु
 युधानंदवनो मरुद्वया ॥ ७ ॥ विधेयमेवाग्निशिखाग्रतालुकाफलं तसा शेतवरत्रिमंगलं ॥ नारैस्तः स्वात्महितोपलब्धिभिस्तदाश्रितं स्वाश्रितकर्म
 सिद्धिं ॥ ८ ॥ पदेवल्लोकेश भवेव मुत्तरे तिथेर्मिताया निगमे ४ भवेदलै ॥ स्यात्तं वदस्या विषममिता तिथेर्धरो नितायाः शितिमेव साधके ॥ ९ ॥ नेष्टा
 सदासेधविनाटिका वरं वै केवुधा युधघटी त्रयं जगुः ॥ तस्यावरा पत्तपरा र्द्धया तिथे र्यातामशतो निशिवादिगापरे ॥ १० ॥ भैः पंचभिर्दस्तकुभिः ॥ ११
 ५ ॥ १२ ॥ नखैश्च सादस्या घटीभ्यः क्रमतो मिताभ्यः ॥ घटी त्रयं लूणै लतापरं वासिते सिते च क्रमतोपि नैस्याः ॥ ११ ॥ निजः घटं शालपनं लगः स्यात्त्रि
 शल्लवोऽंशुशङ्खगभागः ॥ नाभिः कटिमार्गणभागको स्याच्छृंगं वलांगूलनते श्रौयाः ॥ १२ ॥ मयोदितो वर्षा विभाग एष खिंश द्धुटी प्रख्यमितो हि
 सत्यां ॥ सयोपैर्युक्ति युतो न स हि मा न्या निरुक्तोपमतः सदा स्याः ॥ १३ ॥ विलीयते र्थो लपने लयोगे तदनु रस्य र्थमिमीलनं कलिः ॥ नाभोधि
 यारं विलयः कटिस्थलेऽनेन विष्टिर्विज्ञेयो निशं भवेत् ॥ १४ ॥ रसातलस्थामितिकामुकां गनाधटस्थिते राजनिभूमिगा भवेत् ॥ द्विरेफो दं दनखा

मो. वि. म.
५

युधानगे विधिर्विद्विष्या ननु शेषराशिगे ॥ १५ ॥ सायाति मन्त्र १४ घटग १ तिथिस्पृष्ट दन्व ४ दिगी १० शौ ११ बुध ३ संमिता सु ॥ तिथिच निष्ठाभिमुखी
यथेयमे शाननाशाभ्य उत क्रमं स्यात् ॥ १६ ॥ वार्धीति होत्र स्वयं जातु धान कृतं वरपेत पके इदिहः ॥ भक्षणं न भीवि वदं निरुक्तं कृत्यो घनाना
धिभिः क्रमेण ॥ १७ ॥ मया हो भ्याति धुभिः शिवैरिणोः १२ गर्भतरवौ यामदलं वरं विदुः ॥ विधौ श्रुं कै रंगै २ १ रग्निभिः ३ रंसुभिः १२ सुंगै ४ दिग्भिः १०
नृपैः १६ स्यात् ३ भुमं समं कुजे ॥ षष्ठं द्वितीयं संवुधे गुरोत दह दह दोरं कदसा हि संख्यया ॥ १८ ॥ शरांगदिग्निश्च दिने द्वांगैः भगावभिज्ञानि शुभान्यं
सत् ॥ शशांकविधे इन्द्रपेन्द्रिये श्या मार्ककानाह शनौ स्वर स्याः ॥ १९ ॥ विद्विष्या दुरिती लिकाचं न विधायुत्सर्गं जातक्रिया वै मेये शुशिवार्चयोः
फलवती होमो सदैवार्चने ॥ सोपाकर्म हुताशिनी जलधरा वापाकयज्ञक्रिया प्रारब्धं कर्म निष्ठयज्ञने भूषप्रदानी तथा ॥ २० ॥ भद्राविहृत
कार्याणां नृपभूदेवता ज्ञया ॥ नृणां सफल यत्पथं सावा भर्ग सपर्यया ॥ २१ ॥ ॥ २२ ॥ ॥ २३ ॥ ॥ २४ ॥ ॥ २५ ॥ ॥ २६ ॥ ॥ २७ ॥ ॥ २८ ॥ ॥ २९ ॥ ॥ ३० ॥ ॥ ३१ ॥ ॥ ३२ ॥ ॥ ३३ ॥ ॥ ३४ ॥ ॥ ३५ ॥ ॥ ३६ ॥ ॥ ३७ ॥ ॥ ३८ ॥ ॥ ३९ ॥ ॥ ४० ॥ ॥ ४१ ॥ ॥ ४२ ॥ ॥ ४३ ॥ ॥ ४४ ॥ ॥ ४५ ॥ ॥ ४६ ॥ ॥ ४७ ॥ ॥ ४८ ॥ ॥ ४९ ॥ ॥ ५० ॥ ॥ ५१ ॥ ॥ ५२ ॥ ॥ ५३ ॥ ॥ ५४ ॥ ॥ ५५ ॥ ॥ ५६ ॥ ॥ ५७ ॥ ॥ ५८ ॥ ॥ ५९ ॥ ॥ ६० ॥ ॥ ६१ ॥ ॥ ६२ ॥ ॥ ६३ ॥ ॥ ६४ ॥ ॥ ६५ ॥ ॥ ६६ ॥ ॥ ६७ ॥ ॥ ६८ ॥ ॥ ६९ ॥ ॥ ७० ॥ ॥ ७१ ॥ ॥ ७२ ॥ ॥ ७३ ॥ ॥ ७४ ॥ ॥ ७५ ॥ ॥ ७६ ॥ ॥ ७७ ॥ ॥ ७८ ॥ ॥ ७९ ॥ ॥ ८० ॥ ॥ ८१ ॥ ॥ ८२ ॥ ॥ ८३ ॥ ॥ ८४ ॥ ॥ ८५ ॥ ॥ ८६ ॥ ॥ ८७ ॥ ॥ ८८ ॥ ॥ ८९ ॥ ॥ ९० ॥ ॥ ९१ ॥ ॥ ९२ ॥ ॥ ९३ ॥ ॥ ९४ ॥ ॥ ९५ ॥ ॥ ९६ ॥ ॥ ९७ ॥ ॥ ९८ ॥ ॥ ९९ ॥ ॥ १०० ॥
विकालिदास हते भद्राध्याय सत्तीयः ॥ ३१ ॥ सुयोगवत्या त्रितयर्व काला तिथिर्भवेत्तम इल सिद्धिहन्त्री ॥ पर्वोत्पत्तो मंगल सिद्धये हंत नृ
द्वयेव मि विपर्व दोषा ॥ ३२ ॥ क हूशिनीवात्यपि शोहिणी विभाव दर्शिते दर्शित मंडले क्रमात् ॥ सोमेनुमाप द्विपूरणि मास्य थोराकार जन्मा मुदि
ते विधा विहा ॥ ३३ ॥ अष्टस्थयोरत्र रिसंज्ञयो मिथः स्वरिः फयो राहु तुषारो विधोः ॥ किलेकं स्योः सम सप्तमस्थयो भवेत्सदैव ग्रह पर्व संभवः ॥ ३४ ॥
अमावसाने दिवसे जन्मा मतो यदि स्या सित पंचदस्याः ॥ तद्दोषरागं गणिता दूरस्य स्पष्टं भुमे कर्मणि वापि साध्यं ॥ ३५ ॥ पदं सुदोषे चर पर्व
संस्थं भवेत्तयै वित्तहिताय दहं ॥ दिवौकसां यामवतुष्टयं स्या ॥ ३६ ॥ एष त्रहा स्या खिल मंगलेषु ॥ ३७ ॥ कृते विषादेश कले धिनुत्थे क्रमाद्वीहो

रामः
५

श्रुते सुकार्य ॥ कार्ये न गौः १५ च भि पराण वै ४ श्वरा मे ३ रपा स्येव मिता न्यहानि ॥ ६ ॥ भुक्तं युतं भोग्य मसाधुना भंदि वौ कसा विद्ध मथा हवस्त्रं ॥ ७ ॥
पांथयो भेदितं मंडलं वा ज्ञेयं तदुत्पातगतं ग्रहजे ॥ १ ॥ तदेवितं मंगलके च रक्षः पदे दुराक्रम्य पुनर्भुनक्ति ॥ आमास घट्टं ग्रहयोगं गंतं रस
दूषणं केचिदुसंत्यथ रक्षः ॥ ८ ॥ हुताशनाय ग ३ ६ शरा यसि ३ भूमयोः १ ९ गात्रि ४ ३ बाणा ५ रूपयमे २ रणे २ षवः ५ ॥ धरेतु रवेदा ४ ए
वरा मशं वै भवो ३ १ १ वाध्म ४ मि ३ १ मा ३ धि ४ शता १०० क्षि २ द्य २ दा ३ २ ॥ ९ ॥ मयोदितास्तारकतारकाश्माः क्रमेण नाशय भतः स्ववर्गं ॥
भास्वर्याने ध्यान कहेतवे तथा वक्षे भ रूप क्रवसायकानं ॥ १० ॥ हयानना भं च वरांग रूपं दुरोपसंज्योतिरनः प्रकाशं ॥ कुरंगका भं मणिना
सदक्षं निकेतना कार मये पुरुषं ॥ ११ ॥ रथांगशाला शयनोपमानिशय्या समंदोः प्रतिमं भयुक्तं ॥ मुक्तात्मकं तो दूम तो रणा भे पणि श्रवो वे
छक तुल्य रूपे ॥ १२ ॥ सकोपकं दीरव विक्रम प्रभं तत्पाकृती भस्म विलासवस्थितं ॥ अंगाटक यक्ति च तार्क्षके तु भं त्रिविक्रमा भं च मृदंग स
त्रिभं ॥ १३ ॥ ज्योतिशतांगां ग समान रूपं ततो न्यदक्षं यमल द्या भं ॥ सव्या सवर्णं मुरज प्रकाम मिति हतारा पटलं स्वरूपं ॥ १४ ॥ ज्ञेया सदैवो
त्तरपार्श्व संस्था विश्वार्य मां भोजपदि दुभानां ॥ द्विदेव तस्यापि वयोगतारा बुधैरहि बुध मगादिभानां ॥ १५ ॥ प्राचीन वहिश्च सनाशनाशन धजे
ज्यमित्राग्रजराजयोपितां ॥ विलोकनीयाननुमध्यमा तथा वस्त्रे दुनः पश्चिम भाग संस्थितां ॥ १६ ॥ पित्र्यंतको षवुध पूषभा नां आसागता हं
सभुवाथ तारा ॥ नक्तं चरादित्य हितारका नां मै द्याश्रिता धातुरथो दुनः स्यात् ॥ १७ ॥ द्वितीया योगतारा स्यात् प्रती युत्तरतारयोः ॥ पश्चिमा को दुनो
यासावशेषाणां यथा प्रति ॥ १८ ॥ कुंभीन साभूमि जै माग जाग्रय स्ताना द्वितर्कार सघट्ट युग ग्रहा ॥ षडंबरो योग दशो कहल यो भुजंग मे द्रा सर मा
गेणे दवः ॥ १९ ॥ स्वत्यष्टयो राम भुजंग मे दवो लो वन भूमि वा हवः ॥ जिनाश्विनो यो महुताश्विनो द्याश्विनो मार्गण मार्गणा

आ. वि.
६

स्वितः ॥ २० ॥ धरो गदस्त्राः स्युरही द्रव्याश्विनः शरादिदोषां वरसिंधुराश्विनः ॥ नभो रदास्तत्वगुणानगामराः खमादिभाद्रकवकांशकाः क्रमात् ॥ २१ ॥
सौम्यादिशोकां विशिखाश्चदक्षिणः शिलीमुखमोमधराकपालिनः ॥ उदयसांपन्नरथायनंतो हरेदिशं वारिधिवीवराधरा ॥ २२ ॥ सौम्याः खमेकी
श्वधनं जलेंदवोऽपागीश्वराद्वा बुदवदिवद्रूपः ॥ याम्याधराद्दोदहनाभुजंगमाः शिलीमुखाः पंचलवाः क्रमादतः ॥ २३ ॥ सौम्यादितकीः खगुण
रसात्रयः खमागमाः ॥ ति नगाश्विनो नभः ॥ स्युरंतरे खापमयोगीतारयोरमी स्फुटवाणलवाः संदोडुषुः ॥ २४ ॥ स्फुटोयमाराशिमुखो नभ
स्वरः सेषुस्तदाभक्रवकेण शेषुणाः ॥ तज्ज्योतिषं स्याद्विभिनस्तिमंडलं समासभोत्यांतमुद्रांतिकोविदाः ॥ २५ ॥ समागमोऽतारसंस्थयोर्भवे

अ	भ	रु	शे	स	आ	उ	ति	ग्र	म	ह	उ	ह	वि	ख	वि	अ	जे	म	ह	उ	अ	अ	ध	श	ह	उ	ने	न	रु	त्रः
०	०	१	१	२	२	३	३	४	४	५	५	६	६	७	७	८	८	९	९	१०	१०	११	११	१२	१२	१३	१३	१४	१४	१५
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	
३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३	३
उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ	उ
१०	१२	१४	१६	१८	२०	२२	२४	२६	२८	३०	३२	३४	३६	३८	४०	४२	४४	४६	४८	५०	५२	५४	५६	५८	६०	६२	६४	६६	६८	

निथीं भुषोगे च यस्परंतयोः ॥ तद्भो विदे मधम हसंयुतं
लेषां वेध युतिविभेदतः ॥ २६ ॥ खणे नोर्वा स्वगयो ह्ये
र्यद्विभेदयोगा युत्रितम हसं ॥ नो मासम हसं भमंग
लेस्या दुल्लेखनाभ्या गमगं समं धि ॥ २७ ॥ परस्परस्त्व
तयोरनाहतं मासम हसं यावदुदुह्यं तथा ॥ मासां सेषा

सुसमागमस्थितं क्रियासुमासंयदसाध्विहितं ॥ २८ ॥ स्यातां समावर्कविभावाश्रयोभसोभयोर्वर्कभयोऽपक्रमो ॥ स्फुर्येतदपक्रमसाम्यं
संज्ञिकं परोक्षितं यद्यथ पुण्यसिद्धिदं ॥ २९ ॥ ऐं इति भागवत्तवे गते तयोः शेषे क्रवेऽपक्रमसाम्यं संभवः ॥ यद्यकरे वा स्थितं भवति तदा स्यातां
सदाऽपक्रमवक्रचालके ॥ ३० ॥ याम्योत्तरप्रागपराश्रयिस्त्रोरेखालिखेदं इति शेषमाख्यं ॥ मध्यात्ययोनीऽमुखं भवत्तं वक्रं त्रिदं ज्योति

死云

रामः
६

षिकैरिहोक्तं ॥ ३१ ॥ निखिंशकुंताहतमासिरहितुं न रं च धातानलदग्धविग्रहं ॥ तथानिमग्नं न सारस्वतिरुमः कृते तसोमापमसाम्पमंगलां ॥ ३२ ॥ पतेदसौ
वापमसाम्पजन्माश्रेयो न नात्पातशकुंतिरुर्वी ॥ विशालवक्रप्रतिमो यथैवनेतुं न वा भ्रात्यविशं शुपातः ॥ ३३ ॥ तत्संबभेवक्रमसाम्पमनये ॥ रतेथसा
भ्यंगणितेन तदिहा ॥ तदंतरेमानदलेक्यते धेकेन दूषणं कर्म बुभूषणायते ॥ ३४ ॥ शिंयं रुधाव्योर्वि ॥ ३५ ॥ वदीवतुष्टयं षडं ध्रिवाणासनयोर्यदंतरे ॥
तं वलनीडेभजिघासुसंज्ञयोगं शंतमायैरपिमंगलौहितं ॥ ३६ ॥ दिवो कसोः संयुतिरिंदुहंसयोः क्रांत्यो यदि स्यात्खलु वा समानता ॥ गंडांतैकै मंग
लमिंदुयामयोर्धुगं न यावद्विबुधैस्तदा दंतं ॥ ३७ ॥ समायनर्तुमासानां संधयो वासराः क्रमात् ॥ गजाधिदिधरा तुल्या ॥ ३८ ॥ १२ पुण्यामंगलगहिताः
॥ ३९ ॥ सहस्रतपसोर्मासोरमा ॥ ४० ॥ शुमलो यदा ॥ सपातमार्यभापर्वजेयमद्वादया हूयं ॥ ४१ ॥ पञ्चकं पूर्णिमासी स्यात्सपातेनेज्यवत् ॥ मधुमा
धवयोः पर्वयदा सेंद्रिभातदा ॥ ४२ ॥ नभस्यापरपरुस्था घटी साराशयस्थिता ॥ अतीयातपुतानेव सकर्त्तृकपिला हूयं ॥ ४३ ॥ अष्टम्या आष्टद
ह्यामंगलेऽनिष्टदावुधैः ॥ सहस्रतपः सहस्यानां नभस्यास्यसितप्रभा ॥ ४४ ॥ अमायुगादिमन्वादिपुरुसंक्रांतिनंतिका ॥ कुर्यात्तु ह न वा त्रानिवेयं आ
वृद्धिसंप्रतिः ॥ ४५ ॥ नवमूर्जोत्तीयाद्याः माधवेमीयुगादयः ॥ पंचदश्यसिता २० माघेन भस्ये सुत्रयो दशी ॥ ४६ ॥ अश्लेषेन वमी चोर्जो दशी
त्रितियामधौ ॥ नभस्ये त्रितिया प्रोक्ता मावास्थानभसि स्मृता ॥ ४७ ॥ पौष एकादशी कृत्वा दशम्यजेन भाशुवौ ॥ माघे च पूमी ज्ञेयानभस्ये बहुलाष्ट
मी ॥ ४८ ॥ आषाढी कार्तिकी शुक्ला पंचदस्य फाल्गुणे ॥ वैशीवतुर्दशी तिसृर्ज्येष्ठी मन्वंतरादयः ॥ ४९ ॥ राकाद्यां पंचमे पक्षे शुभे आक्षानिषोडशः ॥
स्यादेष्टव्यं तुल्यानिपितृणां दत्तमहूयं ॥ ५० ॥ माघोर्जमाधवेषानां पूर्णिमा स्युरनंतिका ॥ वशंतेशरदि आक्षेभे हनिनवाभजे ॥ ५१ ॥ मध्यादि

उपो. वि.

मासेषु भवन्ति मानोः संक्रांतयो मेघमुखा क्रमात्पार ॥ मासो वि संक्रांतिस्थाधिमासो मासो द्वि संक्रांतिरसौ इत्याख्यः ॥ ४२ ॥ यदेदोमाननुसौरमासा इ
वे द्वि संक्रांतिरसौ तु धीयान् ॥ स यो धिमासो रदने दलाधैः ३२ ॥ ४३ ॥ ज्योतिर्विधो मास उहां शुभासेः ॥ ४४ ॥ सौराद्यदा चंद्रमसो गरीयान् मासो द्वि संक्रांतिरसौ
इत्याख्यः ॥ स यस्तदा स्यादिति वेदरूपे ४१ ॥ ४५ ॥ मितैर्वा क्रविदं कचं दैः ४२ ॥ ४६ ॥ येनादिमासामधिमासकालवाज्जादिमासत्रय ऊनमासकः ॥ मासो
न्यथानोक्तिरित्यं भवेदतो नेत्याहुः कश्चिभियमं नवालिशः ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ विषे दुभि १०३ विक्रमभूयेते मितेशा के त्विती हर्ष्यमासको भवतः ॥ अन्यः स्वकालाद
गणेन ४९ ॥ हायने ॥ धिमास युगे दस्यमासवत्पतः ॥ ५० ॥ श्रीसूर्यसिंहांतमतो इवाका साध्या तदा तावधिको इत्याख्यो ॥ मासो गृह्णते गणितं तथा न्य
साध्यं सदा यद्यपि यदुह्यं ॥ ५१ ॥ स्थूलं सदा ब्राह्म्यमतं निरुक्ता मादित्य सिद्धं तमतं च स ह्यं ॥ माघार्कदि स ह्यं तरा दस ह्यं स ह्यं मतं स्थूल न एव सि
द्धं ॥ ५२ ॥ अतो निशं संक्रमणे शुभालिन सित्यो सदा स ह्यं विधान साधने ॥ सौरं मतं स ह्यं मथान्य निर्णये स्थूलं च भवेत् ॥ अहं क्रमे स्वपि ॥ ५३ ॥ मासि
ह्येवाधिक मासिनो हिता दूतो ययाम दस्य स प्रतं तु जाः ॥ उत्सर्गभूनेत्रभिषेचनादिकाः क्रियावती दुर्मभवे हसिद्धिदाः ॥ ५४ ॥ आसापरा चानि परदि
नादिकाः संक्रांति काला निहिरस्पष्टोऽशः ॥ ५५ ॥ अपाभ्यर्णवती घटी स्मृता तस्याति पुण्या खलु या भवन्ति सा ॥ ५६ ॥ दलं गते रं भुमतो थमंडले निजेश
भागेन युतं कलादिकं ॥ घट्या हतं भुक्त घटी हतं मुखं वृषप्रियं संक्रमकालकोदरं ॥ ५७ ॥ खरघुतेः संक्रमपुण्य नाडिका ३२ स्वराशिभोगद्युहता विभा
जिता ॥ दिवौकसः स्यष्टजवेन तत्फलं नाप्रादि पुण्यं ह्यं संक्रमोदरं ॥ ५८ ॥ निशि दले यदि भास्वर संक्रमो दिन युगं जगद्वृषवत्सलं ॥ परी नं विवुधा
रजनी दला इव तिसंक्रमणं चतदापरं ॥ ५९ ॥ धुमणि संक्रमतोऽवलभे २५ ॥ ६० ॥ भवेद्धरिपदं षडशीति मुखं स्मृतं ॥ द्विपुरभेयन के मृग गतं त्रिंशो वि

२१६११२

तुम ३

पुवदेवतुलाधरमेघयोः ॥ ६२ ॥ सयमे २६ धनुषो लवके मिते भुजयमे र्दिनमभ्रसौकसः ॥ घटिमिते जितुमस्य २१८ च यो धितः ॥ अतयरेवे ॥
१४ घटशीतिमुखा हूयं ॥ ६३ ॥ यि यत्कथितं वमनीधिभिः ॥ ६४ ॥ अविनुला ७ स्थमथैत्ययनां शकान्तिरविः सयदा विषुवदिनं ॥ म ॥ र्क ॥ सु
खं यदा तदा यनदिनं तदहो यदहः सृते ॥ ६५ ॥ पितृभक्तौ च सुधमरो हजाकुः यमरवदि ३ युगां ४ धिमुखोदया ॥ २६ ॥ हतर्कसमाः स्युरह
यदा यदज्ञपादव युक्तमहस्तदा ॥ ६६ ॥ मुक्तकालमया गयनादिगं हरियदादिगतं वतुलाज्ञयोः ॥ तदनुमध्यते विदुरुत्तरे मुनिवराः घटशीतिमु
खियने ॥ ६७ ॥ अयनयोरिषुराम स्थमिताः क्रमाद्वतमाजगुरुत्तरया स्थयोः ॥ निजभयावयुता विमुता घटीरनगतागतसंक्रमकालयोः ॥ ६८ ॥
घोरोष्णगोधां हृमतां भुवासेरसंक्रांतिरोरवमहोदरी विदि ॥ मंदाकिनी मंदतमाऽमराधिते मिश्रौशनस्यर्कसुनेवरा हसी ॥ ६९ ॥ गोरोत्रमे
धां हृनिशंलघूडजा मंदाचरे वं बलभेमहोदरी ॥ मंदाकिनी मैत्रभजावति अभेमि आभवे दारुणभेवरा हसी ॥ ७० ॥ मंदाधरा देवगणनवत्यतो
दाकिनी भूमिभुजो महोदरी ॥ मलिं सुवानंति भुवोपिरा हसी मिआयभूनेवपतत्रिणः कुहाव ॥ ७१ ॥ विशो निशं धां ह्यतिभद्रभाजः करो विद्योरां धि
भुवोथसंज्ञकः ॥ भवारतो यस्परवेरिताया सा संक्रमस्योक्तफलप्रदा स्यात् ॥ ७२ ॥ यामे निहंत्यर्णवमेखलाभुजं संक्रांतिराद्ये बुधिवीवरामरात्र ॥
अहर्दले चापि विशो पराङ्मुखे पूडवजानस्तमितं भुभालिनी ॥ ७३ ॥ निहंतिरात्रेः शिवि जालिकादिकानर्क महाराणी विभातकांतरे ॥ संक्रांति
रंशो भरतां गमर्दिनः काले नरां च लवकात नूषसः ॥ ७४ ॥ स्थातैतिले नागवतुष्य दार्घ्ययोः सुप्रसरा अंतकरस्य संक्रमः ॥ विद्यो निविष्टस्य वदा
कमेरं तथा सवाल ताखो वणिजे बुधैः सृताः ॥ ७५ ॥ ऊर्ध्वस्थितस्यां भुमथोतको लवे किंस्तु ध्रुवे स्था कुरु नो क्रमादयं ॥ धाभ्या र्चष्टिष्ठिषि सं

जो. वि.
८

मा

कमोबुधैरनिष्टमध्यातिशुभः प्रकीर्तितः ॥१६॥ जघन्यमेहस्करसंक्रमोबुधैरदेवलैः पंचदशरूपसमतः ॥ १७॥ हस्तुपवागमठपतुल्यदेवतंस
मानभेदत्रिंश ३० दभिन्नकरुणः ॥१९॥ यद्यन्यभेदान्यमनुघ्नगृहयोमहर्धमासमपीनसंक्रमः ॥ समंसमर्ह ३२ समर्धमन्यभे ३५ विशे
षतोवाकुरुतेथतधुतिः ॥१८॥ पदैकवारोयुतिरिंदहंसयोर्मिथोनरायंतिवहलिसंक्रमः ॥ २०॥ सूर्यनृपात्रिसतीनपर्वचेतदाशरात्रैकरवालखा
र्या ॥१९॥ दिनंसपत्रायनयानसंक्रमेनपर्वदग्धदिवसंगलोचितं ॥ तदेवयत्सोभमपार्धवासरेनभश्चराभ्यागमकालवद्वेत् ॥२०॥ पर्व
णिधात्र्यानिवहून्यथादरादिवरुणोरगमधर्मशाश्वतः ॥ २१॥ श्रेयान्यशेषोत्सवकर्मनर्मदान्यरंविज्यानिंसदेवमंगले ॥२२॥ दिनेदिनेपर्वकुया
गसंचयोभवेच्चुद्धिर्घटतेपिमंगलं ॥ पदेयदेवारभघ्नस्योगज्ञास्तदिष्टयोगोदयतः शिवायततः ॥२३॥ चनेकदोषैरपिसौम्ययोगोनह्य
तेनैकगुणैः कुयोगः ॥ २४॥ आस्थाः सदायेवगुणाबुधैस्तत्रक्रियास्वसौम्याः खलुवर्जनीया ॥२५॥ तद्येकुयोगैरितिसौम्ययोगोनह्यतेसत्त
थितंयदेकः ॥ कादंवरीविंदुगणः करीलेशंयदादुष्यतिनेतिकश्चित् ॥२६॥ एकोगुणोदोषगणंसमेत्यखाहापियंस्वामतिहेतिवतं ॥ निग
हतीवामलगमविंदुर्मतीतदिष्टावहोगुणाः ॥ २७॥ दोषैकदेशोगुणसन्निपातमतोदहत्यत्रनसंशयोस्ति ॥ धनंजयांशोवनराज्यगो
धमिवागुणंशोपिविवर्जनीयाः ॥२८॥ गुणागुणव्रातसमानताश्रयाद्यथाशिवार्थं किलमंगलाञ्जनः ॥ आधारकहोइसमानताश्र
यातदोदनादेत्यधिकागुणावरं ॥२९॥ आयुः पुराभीमसुताभवादयोगुणवृजोपासितमंगलामरा ॥ एकोभुभान्येवकुयोगभावो नृपाम
दोषोपिवरः क्रियास्वतः ॥३०॥ पर्वोणमानीहसदापवर्जनेः श्रीविक्रमार्कणविनाटिकां प्रति ॥ तदोषवोधायतथापिसंस्तुतौविदुः सदास

रामः
८

तृतिनोऽस्य मूनि ॥ ८२ ॥ ॥ ॥ ॥ इति श्रीकविकालिदाशोरिते ज्योतिर्विदाभरणे पर्वो ध्यायश्चतुर्थः ॥ ४ ॥ ॥ वदामि फल
मगिनामहंतं देवरगगोचरोदितं ॥ असाधुशुभकर्मेणा मथोनयेन फलविभ्रमो भवेत् ॥ १ ॥ यमेज्यकुजे हेलिभागे च तारकधवाः स्वतः क्रमात्
नता भगने भाज ईरिता भूसन्ति विधिना स्ववर्त्मगाः ॥ २ ॥ ननु भ्रमणं सवरायनः संभुजतिचयस्य सत्वरं ॥ महत् भ्रमणं कंकुपीठतो भवेदन एष
कालकेन भं ॥ ३ ॥ विधोर्भवति सांध्य हो ह्यंसदैक भज मध्य भोग कम् ॥ विदो ह्यसम तुल्य वा सराः सविश्रुशन सोस्तथैक साः ॥ ४ ॥ युगं हिति
बुवो थ मासयो षड्विंश कुभि र्मित ता गुरोः ॥ अगोधृत मिता भ्रमा सक्राः खवद्भि रश्च भ्रमो विषः ॥ ५ ॥ निजच्छिद्युनि शट्त गो ग्रहे नि शंप्रवह
वायुन रिक्तः ॥ प्रयात्यपि गतिं पृथग् विधा मंच चल चलोच्च हेतुना ॥ ६ ॥ समा दृजिन गाति वे लिता च रा चर तरा दिवौ क सः ॥ गतिर्भवति मद संज्ञिका
सदति चक्र शेव सप्रधा ॥ ७ ॥ गत्या समं पत्र रथा य नायनः समध्य गत्या स्फुट या चर त्यथ ॥ घुरा च वृत्ते विवुधैः समा गति र्हे या स दा त स्प हि यो
दिवौ क सः ॥ ८ ॥ अत्यल्प गत्यां चर पांथ एति गतिं यदा विष्टि त मे विलोमं ॥ वक्रा गतिः स्या त मया म्परा शी रा शो गते वक्र तरा ति गं सा ॥ ९ ॥ वक्ती
पुनस्तत्र सचेन्न भोगस्तदानि चारी चरतीह मार्गी ॥ स्वमध्यगतून जवेन मंदो ज्ञेयः क्लेशो यः स गति ह्यत्वात् ॥ १० ॥ ग्रहाति वेगेन यवा स्थ मार्ग
माक्रान्त भेग छतियश्च रोक्ता ॥ तदा गतिस्तस्य विहाय राशी त मे व्य भं वा ति च रा गति र्ज्ञेः ॥ ११ ॥ वक्राति चारे ऽ वरा गा श्वरं तो द द त्य लं ल क्ष्य पं श रा
द्याः ॥ आक्रान्तरा शेर मनंत ही त फलं न लक्षि ड्क वेध स त्याः ॥ १२ ॥ ऐंद्र शरा गा १५ अ जिना २४ गुणे को १२३ विय कर ५० स्वाधि धरा १४०
अह्नैः ॥ क्रमेण धारा ज मुख ग्रहा णो घ स्रोः सदा वक्र गते निर्मुक्ताः ॥ १३ ॥ शशं वरा गा १०५ दिन वा २२ हितार काः २९ सुरे ष वो ५३३ सा

श्री. वि.

प्रियमा २३४ अवासाः ॥ तेषां स्वभुक्ताननमार्गकात्रिताः स्यतावधैरुद्धमतोथवक्रगाः ॥ १४ ॥ स्वकालभागांतरकाधिकत्रेमदोव्रजेदं
सुमतोत्रहोसं ॥ कुतोनिजैः काललवैरमंदस्तदन्यथा बोदयमेतिवैश्यात् ॥ १५ ॥ दिवाकराः १२ सप्तधरा १९ गुणोर्मोहरा ११ ग्रहा २ वाण
धराग्रहाणां ॥ कामांशकाभार्गवतामिलोना श्रीमीक्रमाद्वक्रवतामथाजात ॥ १६ ॥ महीभुवोप्यंवरहेलयो १२० नृपा १६ विषयद्रुणा ३०
व्योमवराः षडभयः ३६ ॥ दिवोकसां पाशभृतोस्तवासरादिगात्रिताज्ञानिभिरवकीर्तिता ॥ १७ ॥ क्रमेणभूतर्कसै ६६ १ गात्रिभि ३९६
यमादुरामे ३९२ विधुसायकाभिः ३५१ ॥ प्राच्यादिनैरंकभुरै ३३२ रथोदिताः पश्चाद्भुजंत्यस्तमयंपुनश्चक्षुः ॥ १८ ॥ वक्रोदितावष्टजिना
२४ ॥ अदेवा ३३ घलास्ततस्तिष्ठतएवमै श्यात् ॥ अस्तयमाश्वा १२ रदना ३२ व्रजेतांतावुद्धमंकाव्यविदोप्रतीया ॥ १९ ॥ अवक्रवक्रास्तमयो
दयानांमानंयतस्थूलतयेतदुक्तं ॥ प्रत्यक्षमश्रान्तमृतेऽवबोधोनेनानुवेलेनहिगोचरस्य ॥ २० ॥ वक्त्रीदिवोकाभिन्नवक्रधस्त्रेयस्तस्यप्रवो
दितमधराशेः ॥ भोगादनल्योननुराशिभोगोहेयोयमुत्पातगतोत्रहृत् ॥ २१ ॥ निजास्ततोहानिपुरातनोर्वागूध्वंशिशुः स्वादुदयादिवो
काः ॥ स्वास्तफवेदांसमितानिसद्भिर्भुक्तः सदुक्ताश्रितगोमनोभिः ॥ २२ ॥ सदोषधीशोस्तमियादिनेकमेकंस्मृतोवालपुराणकायः ॥ २३ ॥
गोरोदर्शनमिंदुहेल्योर्ग्रहेथकेतोर्दिनविंशतिः स्यात् ॥ २४ ॥ केचिज्जखं किलदारकतंमितानिवाकाललवैर्निजैः स्यात् ॥ अथान्यथो
वासनेयेतिघस्त्रेविश्वे ॥ २५ ॥ ३३ गुः कालगतेग्रहस्य ॥ २६ ॥ एकर्कभोगोष्टशती ८०० कलास्यात्सपादधिह्यद्वयमेकराशे ॥ भोगोत्र
हाणांभयुगांशपादः सदैकभोगेवनवांशकाः स्युः ॥ २७ ॥ भुक्तोषधीशप्रमदांघ्रिशोरितानवाधाननुराशयः स्युः ॥ अथादिताकष

ह
रामः
२

मितानवांशतेयाग्रहाणामितिराशिभोगः ॥ २६ ॥ शरीरिणश्चंद्रलीतं राशुर्यत्र स्थितो जन्मनि भेसराशिः ॥ अज्ञातजन्म युभकालजंतोः
 प्रसिद्धनामा हरतो जनेर्वा ॥ २७ ॥ शीणौघधीशारयमांशुभालिनः पापाः सदा न्येखधराश्च साधवः ॥ नभश्चराणामिदृये पिराशयः स्मृ
 ताखलानां विबुधैरसाधवः ॥ २८ ॥ पंचाननारखोहि यथेभयके पंचाननारखो मितथा भयके ॥ एण हरिः पालयितुं कृमोस्य कृतंतदित्ये
 तदगारसाधेः ॥ २९ ॥ सिंहादिवक्रार्कपतीरविः स्याद्विलोमकीटादिभखंडयोः पुनः ॥ यतंगधामास विधंतमीशः स्यात्कुलीरं त्वकरोद्ग
 रं ॥ ३० ॥ उच्चोच्चमार्गचरतां ग्रहाणां वां ज्ञाननामवनेरिनेंदोः ॥ प्रतिष्ठिता न्यालयतः पुराणे द्विजैरथैकां सियथाक्रमेण ॥ ३१ ॥ षडंध्य
 विभयो रसाभोगा भृगुर्धटभसाकराद्वयोः ॥ वशाजितुमयोर्विदीश्वरानुगोभवति कर्किणे भयः ॥ ३२ ॥ भोगोनखरहेति नायकशरास
 नवनालथाख्ययः ॥ ३३ ॥ गुरुस्तिमिरवेरिजो बुधैः स्मृतः कलश ११ नक्र १० भेश्वरः ॥ ३४ ॥ क्रमादजरभगो २२ ग १० वला ६ कुलीर ४
 तिमितोलिराशयः ॥ हरें स्पृथतुंगसंज्ञकास्तद्वि ९ मितराशयो नताः ॥ ३५ ॥ नकलितमगोश्चमंदिरं महर्षिभिरनुचमुचकं ॥ तथा
 शिखिनश्चाकृतेस्तयोर्गतेरभियमादभावतः ॥ ३६ ॥ तथा प्युदितमास्यदंवशात्वगोर्मिथुनमुचमस्तभं ॥ अचुचयभरैरतोस्तभं
 कुलादिकमिदं शिखावतः ॥ ३७ ॥ कमाशुरमगुं पुराणगाविदुः खरविदोहिविग्रहं ॥ तमोमयसिहखकर्मणां सदेतिवकभेदवानयं ॥
 ॥ ३८ ॥ सदागमपुराणसंहिताखयंकिलखगोविधुंतुदः ॥ शिखीगणितमुक्तवदर्शनात्प्रसिद्ध इति तथ्यमस्यपि ॥ ३९ ॥ सर्वसहात्म
 जहरीजपनुषारभासो मित्राणि हंसजसितावहतो समो न्यः ॥ भानोर्विधोरविविदो सुहृदावथा न्येभध्याः समावसितभोशनसावरिर्जः ॥ ४० ॥

१२

मो. वि.
१०

अन्ये सजः सुहृद इंदुमुवोभियातिः सोमो सरो निधिषण्णश्च समाः समा यो ॥ अन्यो च वासवगुरो रहितो कविज्ञो मध्यो यमो शुक्रज चंद्रमसो य
तीष्टा ॥ ४० ॥ सोम्यासिता वध भगोः सुहृदो रवींद्र प्रत्यर्थिनौ त्रिदशबंधकुत्रो समौस्त ॥ मध्ये गुरु भृगु जवा इमसौ यमस्य मित्रे परे रथ उतीह
मयो यतेतः ॥ ४१ ॥ मूर्ते रथो सविध केद्रुगानुगाश्च तात्कालिका इति मभाजन वंत उक्ताः ॥ तद्भूमिथो न्यग्रह गा अभिजातयोतः सर्वत्र राशि
वलये द्विजवर्त्म मार्याः ॥ ४२ ॥ शक्र्यत्रिवेदलवरा हविरोचनाद्या मित्रादिकं त्रिगुणभावभृतां ग्रहाणां ॥ युक्ता नितं वभपुरप्य परे रदोय दुर्कं नि
सर्गज नितंत दयुक्तिमत्पार ॥ ४३ ॥ अयः स्वकीयनिलयो च सुहृत्कुलच्छेव क्रीशवीरमाणवुद्धि सहाययुक्तः ॥ धिष्ण्या न्वितो मधजयी सवली
अहं द्रोयो गोवरादिभव पूर्णफलप्रदः स्यात् ॥ ४४ ॥ यो नुबुगोरि कुलगोर्क विलुप्तदीप्तिः पातं गपसृक्तिमिरक्षिपुतो विवेगः ॥ सुस्थानगोपि
स्ववरो विफलो भवक्रे स्यात्साहितो हितखलग्रहवर्गवासः ॥ ४५ ॥ क१ क२ सरोत्यि ३ कस्तुचहिता वृत्ता १ लय ८ वृषा ६ य ८ कर्म १० फलाग
मायः ११ ॥ अय १२ इतीनामिता किल भावता निगदिता विबुधै हृदयारक्रमार ॥ ४६ ॥ सहज ३ लाभ १ विषय ६ नभे स्थितो जनिभतो निखिला
र्यशुभः प्रदः ॥ भवति विध्यत एव नवे द्विविष्ट २ सुतां पत्य १२ शगे ४ विद्यमे श्रद्धेः ॥ ४७ ॥ असमहैत्य रिषां १० गवला ३ यगा १ हिमगभस्तिरनि
हृदरो श्रद्धेः ॥ भवति विध्यनो नहि जमनो यदि कुत्रोत्प १२ तपर प्रतिभा पस्थितेः ॥ ४८ ॥ धन २ सविष्टत्रि ६ काल ८ ख १० लाभगो १ विधुसुतः
शुभकृदितमीश्वरे ॥ मति पपराक्रम ३ धर्म २ घना १ त्यय ८ व्यय १२ गते एखगे र्यदिविध्यते ॥ ५० ॥ द्विविष्टलाभ १ वृष २ स्मर ९ धी पस्थितो
२० इविण २ रिः फ १२ कः ४ गो पवृष २ नाश ८ गे यदि न विध्यत इंदुजवर्जितैः ॥ ५८ ॥ सहज ३ शत्रु ६ कलागम १ गोभतः सहज मित्र फलागम दो श्रद्धेः ॥ २०

रामः
१०

द्विविण्णलामवृषस्मरधीप्रदः॥ यदि न विदुर्हं द्रुगुरुर्हैर्मयः॥ रविनाशः स्वः विक्रमः ३ नीरगैः ४॥ ५॥ व्ययलैः यातनयाः राशः ४५ यः ११ त
२ पस्थितो यदि न विदुर्हं तनुदिवरेः स्वदः॥ अहितः ६ बुद्धिः ५ लयाः ८ स्तपुः १० वरः १० क्रतुः २ वलाः ३ यः ११ गतैः सुराभितः॥ ५२॥ शानिः १५ यः ११ वलाः ३
सह नानुगो यदि न भादमियाति गणाय हाः॥ भवति विदुः परो जनुषः स्वगैर्विरधिभिर्धियाणां पत्यः १२ तपः स्थितैः॥ ५३॥ अनुजः ३ लामः ११ शिघ्रा
सु ६ नभः १० स्थितो निखिलसोख्यकरो हि विधुंतुदः॥ व्ययः १२ सुता पधरः २ भावति सां ४ तगैः यदि न विध्यत एव न भश्चरेः॥ ५४॥ शिखिनसा हुरगोरप
रे गुवत गगनवाहशरैः ५५ प्रतिमे बुधाः॥ नवलवे धिवरं तम नारतं जगति सर्वजनानि हितो दयं॥ ५५॥ परकुले गमनानि शिसा हसं दुति गमः क्रि
यते नतरी स्थितिः॥ जनपदांतरया नमनिष्ट दे नवरेण सकुं त्यमो यनैः॥ ५६॥ खगवरे नरदेवनि भासनं वरतं रुधिरं प्रति दारणं॥ अखिलशा
स्त्रविबोधनमिंदुजे वलिनिमंत्रिणि दोर्ग्रहणं वृतं॥ ५७॥ दितिजमंत्रिणि यानमलं भवेदसितगुर्वलवानथदी हृणैः॥ कृतिभिर्द्युदिता निखिला क्रिया
हुरिणल स्मणि वीर्यवती छदाः॥ ५८॥ उवितमैंदवमंगभृतां वलं वलिनि वैव विलोकयितुं पदं॥ पदमशेषमुकर्मगणे सदा लुपुडुपे वलि नोखिल
खेवाः॥ ५९॥ विषमखेटनिकायफलाणं वंतरितुमिंदुवलात्कवेडया॥ अनुदिनं धवलां भुवलं नरः रुम उपास्य मजोस्ति विशेषतः॥ ६०॥ सदा
दितं वंदुमसः प्रधानं वलं बुधैर्कर्मसु वाखिलेषु॥ अमोदरे हृणं वकेन वा दंतत्रैव तारावलमप्यतीहं॥ ६१॥ ताराभवेयुर्त्रिभादतो भात्रवेति शब्द
शामाञ्चसोम्याः॥ त्रिपंच पसप्त ९ प्रविहाय सर्वाः शरीरिणां मध्यफला तथाद्याः॥ ६२॥ राजाहितो रेयवलेन राशो वलादशीत द्युतिरुद्यमभासः॥
सर्वे नभोगावलि नोवलि स्याद्भवत्यगुः स्याद्दलतो वलीयान्॥ ६३॥ ददाति पीयूषधनो नराणां मसौ फलं धीपधनं २ धर्मं २ गोभातः॥ असाधुवासा

वि. ११. धुफलेन तुल्यं सुरार्वितांघ्रेऽपि वर्द्धमानः ॥ ६४ ॥ शक्तिस्तुषारांशुफलं परेखां दिवौकसां वस्तुफलं प्रकल्प्य ॥ शक्त्या हि वस्तुत्वर्थेति मात्रायथोष्मश
त्वेव तन्नूनपास्मात् ॥ ६५ ॥ अतो विलम्बे खिलकर्मराशावहस्करांघ्रिरितदीप्रवीर्यं ॥ प्राप्ताखिलाप्रायनपौरुषेण विविक्तो कनीया सततं सुधीभिः
६६ ॥ अनंतरं दोर्ग्रहतो नराणां मालो कयेत्तारकराजवीर्यं ॥ अथास्पृसीमंतनिषेककृत्य सर्वागतस्तच्च निगंविनीनां ॥ ६७ ॥ पतिं वरोल्लंघ्य वराय द
द्यात् स्वकर्मवत्सप्तपदाऽवलंबः ॥ सोभाग्यमष्टांगमतस्ततस्तद्योऽंखगाद्युत्थफलं तदर्थ्यं ॥ ६८ ॥ पाणिग्रहांगादिविधो नृनार्योऽपित्रोरद्वयं
मशो विधिं ॥ राशौ वलं नेतु रगारगाणां तथा नुगानां च युधि हृजिभ्याः ॥ ६९ ॥ ते दोहदस्यामृतपिंडसारं भिक्षुरूपान्नाधरदेवतस्या ॥ सहस्रं च
इव तकर्तुं राधेरसाधुवासाधुन विंतीयं ॥ ७० ॥ नेष्टुभूयं च पनव रदिरत्नक ६ दिग् १० न्य ३ घगा १ धी ४ भ ८ हरे ११ न १२ तुल्याः ॥ क्रमेण ना
मविपूर्वकाणां मनुष्यमासः खलुकालसंज्ञा ॥ ७१ ॥ रूपा १ ख ८ गां १ कां २ ग ६ गुणा ३ गमा ४ श्वि २ दिगी १० श्वे ११ पू ५ धनकरै १२ रभिनाः ॥
मेषादिकानां विधवो वशा सुज्ञेयाः सदा कालकलार्तिदावाः ॥ ७२ ॥ वधू प्रवेशे युधियानगे हृक्रिया विवाहेषु हलप्रवाहे ॥ नृधामिषेका भ
रणस्त्रयत्पोरनिष्टरः स्यात्किलवालंबः ॥ ७३ ॥ राशोज्ञपूर्वध्वजकालगेहोदैकैकवृद्धागदिताः क्रमेण ॥ वि २ द्विह्न ३ हेत्या ४ र ५ सु
रेय ६ मंदाः ७ शरीरिणां राशिषुकालसंज्ञाः ॥ ७४ ॥ नभश्चरः संक्रमतः स्वतो वाक् स्वभोगराशं शमितैरहोभिः ॥ अधश्चित्तं हृदि पितृष्व
राशौ रत्नं फलं यद्वृत्तिमूर्तिवत्सु ॥ ७५ ॥ यद्राशिगास्याद्युतिरधमार्गयोर्जनस्य तद्राशिबलो शिवं भवेत् ॥ यस्यानुविवं ग्रहाणां तयोरिदं
ग्रहस्य तस्यैव तमो वृत्तस्यैव ॥ ७६ ॥ वला ३ य वैर्यं ६ वरगो १० अभितो राशिध्वना २ द्यात्मज ५ धर्मगः २ समः ॥ आहो महांता १२ तय ८

भा ६

शानः

वाणिमोराशेभवेनामवतश्चजननः॥१७॥ शुभः शुभायाग्रहणाक्षरिणीसमश्चसाधारणकर्मसिद्धये॥३॥ हाधमोनिष्टफलाययाणेवोराशिर्मवेदा
ग्रहणंयुतेरिति॥१८॥ खगेरितासाधुफलंजनेनतद्वयायत्तदिद्वरेण्ये॥ सद्योषधीस्नानविधानहोमाः प्रवर्जनेभ्याभ्युदयोयदास्यात्॥१९॥ काश्मी
र्यष्टीमधुपय्यकैलामनःशिलोशीखसंतदंतिभिः॥ सदारुभिः स्यारहितेखरांशोनिमज्जनंतुः किलकामसिद्धये॥२०॥ सपंचगव्यैः स्फटिकेभदानत्रि
पत्रमुक्तांबुजशुक्तिशंखैः॥ तुषारभास्याध्वनंनृपाणांमुक्तं हितुंघोविषमेग्रहणे॥२१॥ स्याच्चंदनश्रीफलहिंशुलीकश्यामावलामांस्यरूपाप्रभूतैः॥
हीवेरवापेययवांकुराद्यैः स्नानकुदायादरुताशिवघ्नं॥२२॥ समेहमूलाहितशोक्तिकेयेगोरोचनहोदफलैः सगव्यैः॥ हितायसिद्धिर्विषमेनराणां
निमज्जनंवांडमसायनेस्यात्॥२३॥ सिद्धार्थयष्टीमधुनीरमालतीप्रसूनयूथिप्रसवैः सपह्वैः॥ रिष्टिद्यदिज्यादिषमस्थितादितंशिवाययेस्तेष्वरु
हंनिमज्जनं॥२४॥ नाशंवरेलाफलमूलकुंकुमैः सपुंडरीकैः शिलैर्घेभिरन्वितैः॥ कवीरितानिष्टविद्यातहेतवेस्नायादनवैरितिकश्चिदाहव॥२५॥ वला
जनेश्यामतिलैः सलाजैः सरोइतीमूलशतप्रसूनैः॥ यमानुजादाप्रमनिष्टमुग्रं विलीयतेमज्जनतोप्यशेषं॥२६॥ सलोध्रगर्भैः सदेभदानैरर्णोवुद
शीफलपुष्पवर्णैः॥ हरेदभद्रंविषमागुजातंशरीरिणामाध्वनंसदूर्वैः॥२७॥ शिखाभृदातिंतिलपत्रकाजसारंगनाभीभदांबुरोद्वैः॥ निषेधतीहृद
विकसूत्रमित्रैः स्नानंतुराद्यैः करकाभृताभ्यां॥२८॥ तिलांबुजोशीरकप्रतिकाष्टैः सशर्षपहोदशमीदूर्वैः॥ श्रोतपरागेविषमेनराणांभद्रायुते
र्मज्जनमिष्टंस्यात्॥२९॥ पाथः शमीकोकनंदैरनिष्टविधूयरागेतिलदारुवर्णैः॥ सिद्धार्थदूर्वामधुकालमेयैरनिष्टनाशायतुमज्जनंस्यात्॥३०॥
मिथाकदूर्वांबुजशर्षपाख्यैर्द्वयोयुतावारमुखग्रहाणां॥ सपंचमृत्युह्वयपंचगव्यैरनिष्टदायात्तपनंवरस्यात्॥३१॥ दोषाशमीपञ्चकशंखपुष्पीव

प्रा. वि.

१२

सांकरां कुरहेम पुष्पैः ॥ सदा ससि दार्थक चंदनां वैर्निमज्जनो देति नरः सुशान्तिं ॥ ८२ ॥ अर्कविवर्ह इमनेमिशाला पा मार्गे बोध्या ईवनस्यति
भ्यः ॥ शम्पा ईर्वा कुशतः क्रमेण होमो विताः स्युः समिधो ग्रहाणां ॥ ८३ ॥ हुत्वा खगानां समिधस्तथा ज्वरुं तिलानुक्त फलानि मंत्रैः ॥ नि
जागामो कैरीप हज्जनं तदानं सुभ शयततो विदध्यात् ॥ ८४ ॥ नृणां सिताध्या गलन इवीवरालवेतरोधस्य वती सुल रुणा ॥ दुष्टविवस्वत्पवर्ज
मो वितास गोस्तनीतं दुल हस्यदक्षिणा ॥ ८५ ॥ शंखं समुक्तं कलधौतं त्रिजैसरोहिणी स्वल्पमनन्यदक्षिणा ॥ दद्यादनिष्टे किल रोहिणी विभो
सतं दुलघा रसितो पलं सदा ॥ ८६ ॥ दृष्टो रूपा भूमि भूवा पवर्जने हितस्य शुल्वाद्य विघाण संतुगः ॥ सभरि चंद्रो रूपा वीवरं तु वाशस्तो हि गोघ
म गुडा उपवा नृणां ॥ ८७ ॥ सगौरि वागोरण गौरविग्रहा शोण प्रभा पीत मुखो हरिद्रुणाः ॥ देया विदश्वीर मवीरमादि जेस साध पश्चात् स कंगु तु
दृये ॥ ८८ ॥ सुपीत वीरं सुरवंदिते वरं ददाति यो वन्य मंराय वावरे ॥ स नैति गांगेय वरं च पुस्तकं नीवार गव्यदि दलान्न शर्करा ॥ ८९ ॥ कर्तुं कविं सो
प्यतरं द्विज मनैवल कर्म वाहम कुप्यदक्षिणा ॥ दद्यात्सिता त्याति निधीडितो नरो मत्स्यं डिका ज्यर्जुन चैल तं तु लान् ॥ ९० ॥ सजातरूपा द्विषमानु
गो भवेत् श्यामा र्जुनी दानतसे निराति हत् ॥ रुक्मांशुकाय सिल तैल दानतो प्यतिष्ठ हा वाजनि भादि देहिनां ॥ ९१ ॥ ककाय दौ स्त्रो पशमाय दे
हिनां सुसप्रधानो पल सार शीर्षकैः ॥ प्रपूरितस्यादि भुवि प्रवेशनं सूर्यस्य नीलांबर दक्षिणां भवेत् ॥ ९२ ॥ दद्यादजं हाटक भूमि दक्षिणां के
तु दये वा विषसानुगे भतः ॥ केतौ जने जन्मवतो द्विजातयेत मस्य पीत्या हतु वा दरायणः ॥ ९३ ॥ आरेन यो विद्रुम मिंदु धिह्नयो स्तारं विदः कर्तु
रमिंद्रमंत्रिणः ॥ भुक्ता फलं धार्य मयश्च नु दृयेय मस्य लाजा वलयं किलान्ययोः ॥ ९४ ॥ तद्वर्जनादादि जदेव चंदना वेद्य स्वथा कर्णन तो मखे रू

राम

१२

[illegible]

ज्यो-वि-

१३

हानिनिष्ठस्य हि भवति यस्य च तस्य तद्वत् ॥ ८ ॥ यस्याश्नस्य शयनस्य यथा भंगो यानस्य वा भवति तस्य तदर्थं भंगः ॥ अत्रांतमात्महितबुद्धिभि-
 रित्येकस्मात्कार्यं हि जेतदपवर्जनमात्मशाय ॥ ९ ॥ दृष्टेयपुष्करकुटे ज्यलिते कदाचिद्बहुभवेच्छमनपुं पदवी प्रमाणं ॥ स्यान्मातरि च पदवी च
 लने तथा च द्रुष्टुर्न नोति भवितव्यवशादकस्मात् ॥ १० ॥ गोहेगृही भवति यस्य यदोदकुंभी भंगः स वैति सहसानुरलंशल्ल्या ॥ भंगो भयत्रमराजा
 तपूपाश्चो वंजीवस्वहानिरथ मंथनभांडभंगे ॥ ११ ॥ अंगीकपोतबलिभुक्कर्मैधुनं वायः पश्यती दुशरद्वै विमध्यसति ॥ शाईलसंगमवरहकि
 संगमोसगोपयपतनगरीतमिवासमासु ॥ १२ ॥ स्यादेकदग्मुशलिकाशरदोरगाणां पातस्तद्वै वरतां यदि यस्य सुंदे ॥ तस्यामयाप्रिरतिदुः
 खवती तदा तस्य शोपिवा भवति देहभूतो रुजैः ॥ १३ ॥ गजैश्च दंभुरमरायतनस्थली वासो तोपिता धमति वेदनमंभुभर्ता ॥ नाशं तदा सविधे सव
 दासभंगं सशनेयमप्यहितसंहति कोपहेतुम् ॥ १४ ॥ घनरसनिविहीरा कंपने देशभंगो भवति च मुल्कापातदिग्दोहयोश्च ॥ अस्मितकलहमेदे
 कलगेगर्जिते वा वननिधिरसना र्थो याति शत्रून्त्यदोषं ॥ १५ ॥ भवति मुकुरनाशो हायने त्वाजसो वा प्रहरणपरिभंगः संगरे भंगलब्धे ॥ अत्र नि
 पतिरकस्मादात्तपत्रस्य भंगो मरणमिह वरूथि मय्यं वेति केतो ॥ १६ ॥ जलहरसविष्टा द्विंयात्पकाले स्रवती यदि कुविभुरकस्मात् स्रपनीका
 पदं च ॥ भवति जनरुजो भो वंधाको ह्ये सदैवं कमलविहितखातं दृष्टकावर्तमधुं ॥ १७ ॥ नमराप्रसरमूर्ते हंति भंगस्त्वकस्माद्भवति दुषसर्पे सर्प
 शां लोकभूते ॥ अवरणशरणानामार्तं श्रोत्रियाणां वसुवितरणमेधानां च देवाश्रयात् ॥ १८ ॥ वियति यदि खरां शोर्दृश्यते विंवपुगममुदि
 तमरमिलेशो जायते मंडलं न्यः ॥ निजपरिदृढनाशादिंदुविंवहयं वासति निजमाले च त्रराजातदा न्यः ॥ १९ ॥ नभसिसमरकालं खेट

ये २

रामः

३

युषेनामवजातकर्मः ॥ शुभोदये कंठकजेथसूनोधिह्नेगुरोवाखलुवोधनेस्या ॥ १८ ॥ याजन्ममासांतमदुष्टवारेचोक्तेषुभेधिंदुवलेसिसोर्मेः ॥ केचिज्ज
 गुर्नामविधानमेतत्प्रधानमरुद्रवपद्यजातो ॥ १९ ॥ षड्कर्मणोवाहुभुवोथवायेर्नामोदितं वर्णचतुष्टया ॥ सत्र्यद्वंद्वं हरि वि शस्त्रि वर्णं द्विवर्णं
 होइमत्तोत्पजेन्यतु ॥ २० ॥ स्थिरोदयेवापधटशभांशकेपुतेचवाधिल्यविदिंदृष्टजितैः ॥ विलोकितेनामभिगद्यशिशोरसद्रुहालोकनयोगवर्जितैः ॥ २१ ॥
 य वक्रचरणोतिरनंत्यद्रुवं ॥ २२ ॥ विनामरुतं प्रविधायवालकं ॥ परिखजेदाश्वथहायनाष्टकंतदाननंवानविलोकयेत्पिता ॥ २३ ॥ यस्यैंद्रमंजन्मनि या
 तुधानभंजंतोरंवाहिभुजंगभंभवेत् ॥ गंडांतकंवायमघंटतारकंयमालवंयातिनसंशयोत्रसः ॥ २४ ॥ पितुः सपित्राविभवस्यवापहोमूलादियाशक्त
 मतस्तदंघ्रयः ॥ भवंतिनाशायशिशोर्भुजंगभेप्रमीयेमेतत्फलमंत्यपादतः ॥ २५ ॥ विजो जसो जन्मनिभस्यजंतोर्द्विजिह्वताराफलपत्तलं स्यात् ॥ शतोषधीम
 अन्नहोमदनात्किलेतदुक्ताखिलदोषशान्तिः ॥ २६ ॥ प्रतिईष्टतारम्यस्याशिशोः ॥ अभाद्रित्रयंतनोरस्थथवाविरिक्ते ॥ भवेन्नवांदोलकंपंजरस्यनिबंधनंमा
 घनिमीलनायः ॥ २७ ॥ सहागतित्वद्वितीज्यभेदेषुवांदोलनिबंधउक्तः ॥ सदेवदोषहृरीणभेषुमुगोदयापर्वविपातकालः ॥ २८ ॥ विचिंतये
 दोलकपेटकेस्मिंचतुर्दिशोहंसकरावृतहोत् ॥ दिशोहरेर्भात्यथपंचमधोततः सप्तवधः क्रमेण ॥ २९ ॥ इन्द्राक्षरुद्रुंशयनेशुभंभवेद्यमाशमाभाय
 कपाशमामदं ॥ यहासमत्रेति सुखायभंशिशोरंतेर्गतंतस्यचदोलबंधने ॥ ३० ॥ दोलेनैयोनयोत्तश्चभेवरोदयेवनायमारंगवियत्रिकोणगेः ॥
 सोम्येऽसौम्येऽहितायवीर्यगेऽप्राहालितः काममियादलं नृपः ॥ ३१ ॥ निशांततोनिष्क्रमणं प्रवीणैः स्तनोरथोमासिमिनेचतुर्भिः ॥ प्रकीर्तितं सद्रु
 ह्वासरेवासौम्येदिनेसौम्यनिथावभीष्टं ॥ ३२ ॥ गदाग्रजश्चेत्स्त्रीनमित्रत्रिविहयेत्यादितिदस्रष्टुं ॥ धिह्नापुस्तुर्वहिरोकसोर्कंपश्येत्स्वपुष्टं

य

य

ज्यो-वि-
२५

हो

ननुवासवेच ॥ ३३ ॥ अत्रादनं मासिरसेरभिन्ने मूनोस्तदासन्नगमासयुग्मे ॥ पुत्राभवेच्चात्रविदर्शपूर्णभद्राजयापहतयः प्रदिष्टाः ॥ ३४ ॥ संतोर्भका
नासनकर्मणी दुर्ज्ञेदेवर्वद्योशनसामहानि ॥ विमैत्रमेत्राखलघुक्रवाणिअवः अविष्टादितिभानिवाहुः ॥ ३५ ॥ मित्रैर्मुहूर्ताभुदिनंचघटीशैत्रा
नेमंजुजगादकश्चित् ॥ वीर्योदितंतेननवात्रभुजितत्रात्रमेत्यात्ययमेतियोनः ॥ ३६ ॥ प्रेस्तात्यपुण्यात्ययकेंद्रगोरविस्तनोतिवित्रंष्टथुकेरसात्मजः
पितृदमंदस्तनुतेप्रभंजनंरुशः किंर्योहितथादरिद्रतां ॥ ३७ ॥ बुधैर्बुधोगीष्मतिरायुषेभृगुभोगायसारंगकलंकभच्छिशोः ॥ तत्स्थोभवेत्सर्वक
लः कलैद्यतोतकृद्विधुश्चात्रिगोत्रकाशने ॥ ३८ ॥ अथयतीतैकसमस्यसूनोरुशंतिवर्षद्वयकालशुद्धिः ॥ बोलंनिजान्वायविविः क्रमेणविदूषणे
मासिसदस्वभिज्ञाः ॥ ३९ ॥ शिशौजरावत्यतिशारगेनजोमृगेः स्तगलेयगतैर्गुरोहरेः ॥ हरेर्गुरोरस्तगतेविरोधिनांबोलादिसंस्कारविधित्वनादतः
॥ ४० ॥ मास्यद्भिभेजन्मवतश्चजन्मनोनमंगलंमंगलकृतसदाभवेत् ॥ किलाद्यपत्यस्यतदेवमंगलंगुरुक्रियंसोत्रमभीष्टदंनयत् ॥ ४१ ॥ बलांशु
मद्रूपतिभानिदास्रधिल्लेसहस्रांवकसीतभांसोः ॥ सपोह्नवित्राणिमहाप्रवीणक्षोरेजगुह्यादतसौम्यतारे ॥ ४२ ॥ सद्भिर्विरिक्तस्तिथयोवि
पर्वविषष्टमापहृदलेंदुधस्ताः ॥ भवारयोगाखिलशुद्धिवन्धुः दुरक्रियायामुदिताविरोधः ॥ ४३ ॥ स्याद्भुवरेणहृकवर्गकेणवाहस्पेत
शुद्धिरिह्नोक्तकालवत् ॥ गंडांतसंभ्यासमयौतमश्विनीमयास्यभद्राकरांसुरवार्थकृत् ॥ ४४ ॥ त्रिकोणकेंद्रस्वगतैरपापैः पापैरमित्राय
राक्रमस्थैः ॥ शुभोदयेवायगतेचकेतौगदंतिवृडाकरांकृतीद्रा ॥ ४५ ॥ वित्रंयतंगोमृतिमस्तगस्तादृक्कृशः कंदककोणुसंस्थः ॥ लयंय
मायकृतिपंगुभावंगलामयंर्योर्वपनेशिभूनां ॥ ४६ ॥ मित्रावलहीदिनवद्वितारावरासदायास्थविरुद्धतारा ॥ स्यापंचमंपंचममेववाहः

राम
२५

॥४७॥ कर्मदिनाय कविरामघसेस्या दुलवापीहितपावकानां ॥ सत्यां सदा मुंडनमभ्युदौ वतुर्विधेनो वशमावहं ॥४८॥ कौरेंदवाहयुतिग
 र्भेषु मासे निरुक्तेषु वदन्तथायाः ॥ के शंत कर्म ज्यभृगूदयस्थे सौम्यार्पणघोडशहायनस्य ॥४९॥ वर्षे त्रिभिः प्रदरकांडमिनेमिने वा संतः सिसौः
 वरावेधविधानमाहुः ॥ मासेषु फल्गुणमधूर्जसहस्यकेषु काव्ये मंत्रयवत्वसितात्यपहे ॥५०॥ आदित्यभेदुलघू श्रुतिवासवेषु भिंद्याव
 सद्गुणमार्गदिनेषु सश्रुत् ॥ कौण्डि शिशोर्गर्लभूषितकंठजामारिक्तेतराखिलशशोकदिनेषु सखा ॥५१॥ कश्चिद्दोदयतर्जितमुत्तराणां तेन त्र
 येलयदिह श्रुतिवेधकर्मः ॥ अर्वागसाध्विति शिशोर्वचनं वदुहिः सङ्गधवर्णा गदितोक्तिवले कृणत्वात् ॥ परा संवेधये अवणभेदूनते खरं शोयोगे
 युभेष्टतमयखवले ययौरे ॥ शीर्षोदये मरुपुरोधसि सधुसहिः श्रोत्राश्रिये व्यभयोगनिशाशनैश्च ॥५२॥ घोणमथोदगयने विषमे कुमायी व
 र्धसुवारतिथियोगविलयलने ॥ मिंद्या तुलघ्वलमेत्रवरैर्विकसोभैराद्यप कवतिराजनिवादिधामे ॥५३॥ ॥५४॥ ॥५५॥ ॥५६॥ ॥५७॥ ॥५८॥ ॥५९॥ ॥६०॥
 इति श्रीकविकालिदासोदिते ज्योतिर्विदाभरणे मध्यसंस्काराध्यायसप्तमः ॥७॥ ॥ जनितोयनिधे कतो ह्ये रसनाबंधनमग्रजन्मनां ॥ श्रुतिधर्मवि
 दोहिहारनेत्रगदूवा रुमिते विवागिरे ॥१॥ शरदामगदश्चतष्टये कुसुराणामपि पंचमावृतः ॥ मुनिरामुरिरष्टमे वतं समये कश्चिद्वरं वदोरिते ॥२॥
 वरः भार्गववीवराभुजा वृत्तमेकादशमे वहायने ॥ सुसमीकविधानतेजसे खलु यष्टे त्रणविभ्रमो भवेत् ॥३॥ उपवीतविधानकविशालकर्मप्रति
 मे विधश्चितः ॥ अयिपणफलाप्ये भवेदवदन्त्या वृत्तमष्टमे दके ॥४॥ कुभुजा मयि सप्तमावृतो कसमाषकमुदीरितं वृत्ते ॥ व्यवनामुरिदेवलोक्ति

ज्यो० वि०
१६

भिविबुधैरावितसंमतैर्विशं ॥ ५ ॥ तरणावलकेशदिगतेसरदित्युद्धवचंदितोद्धमे ॥ जगुरंतरभागसंयुतेव्रतबंधस्पविधिमुनीश्वरागाद्यानिजतंग
भतोगभस्थितेहरिगेवक्रिणिवातिवारिगे ॥ नमुदेरहितावितेशिशोव्रतबंधोनसराणविग्रहे ॥ ७ ॥ दितिजेज्यतमीशयोरपीतरकामायचवृद्धवा
लता ॥ निगमस्तुतिकामतोभवेदुपवीतस्यविधानकेवदो ॥ ८ ॥ दितिकंपनकालतोव्रतनभसस्तारकपातकालतः ॥ नविदुर्ग्रहतोभुचंद्रयोरगभि
धामयुगाश्रितंबुधाः ॥ ९ ॥ प्रथमामरहंडमूर्तिभिद्गनेकेतुरुदेतिचेतदा ॥ व्रतरूपमसिद्धिलिखत्स्मृतमाहायनमागमांवकैः ॥ १० ॥ कथमा
स्पधिमाम्पकालजस्तनयीलपलपातभागतो ॥ व्रतमेत्यवदुः पुनर्भवदेवकीर्णवविलुप्तहायने ॥ ११ ॥ गुरुसंकमयुगमवत्समागवितासाम
बुलुप्तसंज्ञिकाः ॥ विबुधैरहिताव्रतनुयाधिसमागीष्यतिसंकमोद्धिता ॥ १२ ॥ स्वमदप्रतिभायधर्मगंधिषण्वानिवलंजगुर्वुधाः ॥ धनकर्मवलाभि
जातिगंस्ववलीतार्चमिहर्हतोवदोः ॥ १३ ॥ तनुतेर्वितकोप्यरंवदोजनिशोर्हिबुकात्पयांमगः ॥ धिषणेरसनानिवंधनेवृजिनंदंरधरात्तिसंभव ॥ १४ ॥
यदाव्यतीवाहसमस्यराशेवदोरनिहोभवती ॥ तमवेयित्वाहितदविधेयाव्रतक्रियाबुद्धिमतांवरिहैः ॥ १५ ॥ सदासपर्याद्विगुणातिदुष्टेशस्ता
परावादिभुवामयीदो ॥ तथानृपाणां त्रिगुणाविशंसावगुर्गुणात्मीयवलिंयाहो ॥ १६ ॥ यदातिदुष्टोपरधीशहोयाद्विपारिभेमासिमधोतिमिच्छि ॥ कि० ४
तदादिवानेतारिवानिवंधः ॥ १७ ॥ नगोचरेदृष्टपतएवशुद्धिस्तदाष्टवर्गणविलोकनीया ॥ यदाव्रतस्योभयतो न
मित्रेचैत्रेभवेचीरनिकेतनस्थे ॥ १८ ॥ नशक्तिनीनेजगदुस्तपस्येपराशराधारशनानिवंधं ॥ नशुक्रसंज्ञेजितुमाश्रितेचनपौषमासुहृन्करेभग
स्त्व ॥ १९ ॥ हंसेजगेशारितदेवसादयोव्रतक्रियारंभमलंनिमेनिरे ॥ व्यासादयोधर्मविदोनिशंव्रतंवदंतितस्मिन्किलमाधवासिते ॥ २० ॥ व्रतंगिरे

कि० ४

शमव

१६

मासितपस्यपि स्याद्विरागुषे फाल्गुणसंज्ञके च ॥ वैशाखमधोरखिलार्थसिद्धौ शुक्ले शुक्लौ गोर्धर इत्यादि ॥ २१ ॥ माघास्यमासा मुपवीतकृत्ये स्यात्
दत्तं षड्भूमिपि विधेयं ॥ तदादिजानाशुदितं तदेव त्रिणेत्राशायनं गंधरेषा ॥ २२ ॥ मासंवदोरजिनदंडकमेखलानाके विदुषा वितरणे वरमाननेति
दर्शावधिं सकलधर्मविदो वदन्ति मासं च षोडशकलेंदुवती विरामं ॥ २३ ॥ सदावरं काश्यपिकामराणामध्याहृतो मेखलबंधकर्म ॥ मधौ निराधे किल
गदुजानां विशाभवेत्यावृषिवा निराधे ॥ २४ ॥ व्रतं सिते सद्धिरुदीरितं वाराजामवेत्यं च कलावशेषः ॥ पक्षे सिते यावदपीति तावत्सितासिते त्रैवर्णिना
प्रादेष्टं ॥ २५ ॥ रिक्तात्रये निरुत्तितियाजयार्ये सप्तमी पक्षे तिष्ठति पूणिं मासे ॥ गलत्रयः स्यात्तमयास्यशंखो व्रते सदाहो भयचंद्रपक्षौ ॥ २६ ॥ घस्त्रादि
गीशेक्षिनषट्त्रय १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३० ३१ ३२ ३३ ३४ ३५ ३६ ३७ ३८ ३९ ४० ४१ ४२ ४३ ४४ ४५ ४६ ४७ ४८ ४९ ५० ५१ ५२ ५३ ५४ ५५ ५६ ५७ ५८ ५९ ६० ६१ ६२ ६३ ६४ ६५ ६६ ६७ ६८ ६९ ७० ७१ ७२ ७३ ७४ ७५ ७६ ७७ ७८ ७९ ८० ८१ ८२ ८३ ८४ ८५ ८६ ८७ ८८ ८९ ९० ९१ ९२ ९३ ९४ ९५ ९६ ९७ ९८ ९९ १००
रुवायामयनतुं सध्या गलत्रे द्विपर्वणि मंदवारे ॥ कालो समेतं शुभदृष्टो क्रोर्व्रतं वदोरत्ययदंकुयोगे ॥ २७ ॥ गुरुशनांगारकैरो निरुक्तः ॥ २८ ॥ द्वि
जो हरिजास्फुजितो वराजा वारां शुभं तो विदुषो धीशः ॥ स्वर्णखेटौ न लुपवीतकर्म स्वधर्मदं वै तदसंभवत्वात् ॥ २९ ॥ सर्वांगमेष्टकं गुरुशं भू
व्रतार्थदाः स्युथसमागमानां ॥ राज्ञांधराभूर्विदथर्वगानां तत्सिद्धिरश्चो रुभुवामिह स्यात् ॥ ३० ॥ विषविषाभराणाहिभंगो थकृत्तिमूर्तिमास्तमा
रमणे ॥ ३१ ॥ ससुरवर्द्धि किं भेषु भवेच्छुतो व्रतमृचो विभेषे अतिकर्मणा ॥ ३२ ॥ प्रलमलोललघु त्रिदशं द्रुस्त्रभागहिमां शुहिमां शुभगीदशः ॥
ननु वदो यं शुषो व्रतबंधनं मुनिवरे रुदिताः अतिपारगैः ॥ ३३ ॥ प्रथमभासुरवैरिविभूतिभक्षिषणभोत्तरभेन वसु ॥ ३४ ॥ ननु समेतपहिसा भव
दुर्व्रतं अतिरसं अतिसंभवसम्मतं ॥ ३५ ॥ वलिनिषूदनजिदथकं भुयीधसनमित्रसवित्रिने वेद्यमैः ॥ सवशुभाभरवर्द्धि किं भेषु तं व्रतमप्येव

सोक्तकालगवयोवतामलंसोक्तकालसमयेद्विजमानां॥अन्यथाहिसंतापिवंधनंवंधनायभवतिस्वर्गमर्गं॥५०॥नैवकर्मविदधीतसोमयः
घोडशावसमयादनंतरं॥भरुजाद्विद्यमनुत्पहायनाचवतस्यजिनवर्षतोविश॥५१॥कालशुद्धिरुदितामयासदासेववास्तिरसनानिवंधने॥
मेखलावतविमोहुरणहितावागमवतविद्योद्विजातिनां॥५२॥ब्रह्मचारिणमधीरभोदयेथोदधातिजिनकर्मधर्मगं॥साधुनाप्रशवनंत्यतिष्ठ
तेप्रोक्तकालवदगारतोनिजात्॥५३॥आनकाननसुवाघजखनेमातुलेनपुनरागमःपुरः॥कांदसास्यनिगमोक्तिरंजितोगोमतिस्वशक्ति
द्वयेवदोः॥५४॥॥५५॥॥॥५६॥॥॥५७॥॥॥५८॥॥॥५९॥॥॥६०॥॥॥६१॥॥॥६२॥॥॥६३॥॥॥६४॥॥॥६५॥॥॥६६॥॥॥६७॥॥॥६८॥॥॥६९॥॥॥७०॥॥॥७१॥॥॥७२॥॥॥७३॥॥॥७४॥॥॥७५॥॥॥७६॥॥॥७७॥॥॥७८॥॥॥७९॥॥॥८०॥॥॥८१॥॥॥८२॥॥॥८३॥॥॥८४॥॥॥८५॥॥॥८६॥॥॥८७॥॥॥८८॥॥॥८९॥॥॥९०॥॥॥९१॥॥॥९२॥॥॥९३॥॥॥९४॥॥॥९५॥॥॥९६॥॥॥९७॥॥॥९८॥॥॥९९॥॥॥१००॥॥॥१०१॥॥॥१०२॥॥॥१०३॥॥॥१०४॥॥॥१०५॥॥॥१०६॥॥॥१०७॥॥॥१०८॥॥॥१०९॥॥॥११०॥॥॥१११॥॥॥११२॥॥॥११३॥॥॥११४॥॥॥११५॥॥॥११६॥॥॥११७॥॥॥११८॥॥॥११९॥॥॥१२०॥॥॥१२१॥॥॥१२२॥॥॥१२३॥॥॥१२४॥॥॥१२५॥॥॥१२६॥॥॥१२७॥॥॥१२८॥॥॥१२९॥॥॥१३०॥॥॥१३१॥॥॥१३२॥॥॥१३३॥॥॥१३४॥॥॥१३५॥॥॥१३६॥॥॥१३७॥॥॥१३८॥॥॥१३९॥॥॥१४०॥॥॥१४१॥॥॥१४२॥॥॥१४३॥॥॥१४४॥॥॥१४५॥॥॥१४६॥॥॥१४७॥॥॥१४८॥॥॥१४९॥॥॥१५०॥॥॥१५१॥॥॥१५२॥॥॥१५३॥॥॥१५४॥॥॥१५५॥॥॥१५६॥॥॥१५७॥॥॥१५८॥॥॥१५९॥॥॥१६०॥॥॥१६१॥॥॥१६२॥॥॥१६३॥॥॥१६४॥॥॥१६५॥॥॥१६६॥॥॥१६७॥॥॥१६८॥॥॥१६९॥॥॥१७०॥॥॥१७१॥॥॥१७२॥॥॥१७३॥॥॥१७४॥॥॥१७५॥॥॥१७६॥॥॥१७७॥॥॥१७८॥॥॥१७९॥॥॥१८०॥॥॥१८१॥॥॥१८२॥॥॥१८३॥॥॥१८४॥॥॥१८५॥॥॥१८६॥॥॥१८७॥॥॥१८८॥॥॥१८९॥॥॥१९०॥॥॥१९१॥॥॥१९२॥॥॥१९३॥॥॥१९४॥॥॥१९५॥॥॥१९६॥॥॥१९७॥॥॥१९८॥॥॥१९९॥॥॥२००॥॥॥२०१॥॥॥२०२॥॥॥२०३॥॥॥२०४॥॥॥२०५॥॥॥२०६॥॥॥२०७॥॥॥२०८॥॥॥२०९॥॥॥२१०॥॥॥२११॥॥॥२१२॥॥॥२१३॥॥॥२१४॥॥॥२१५॥॥॥२१६॥॥॥२१७॥॥॥२१८॥॥॥२१९॥॥॥२२०॥॥॥२२१॥॥॥२२२॥॥॥२२३॥॥॥२२४॥॥॥२२५॥॥॥२२६॥॥॥२२७॥॥॥२२८॥॥॥२२९॥॥॥२३०॥॥॥२३१॥॥॥२३२॥॥॥२३३॥॥॥२३४॥॥॥२३५॥॥॥२३६॥॥॥२३७॥॥॥२३८॥॥॥२३९॥॥॥२४०॥॥॥२४१॥॥॥२४२॥॥॥२४३॥॥॥२४४॥॥॥२४५॥॥॥२४६॥॥॥२४७॥॥॥२४८॥॥॥२४९॥॥॥२५०॥॥॥२५१॥॥॥२५२॥॥॥२५३॥॥॥२५४॥॥॥२५५॥॥॥२५६॥॥॥२५७॥॥॥२५८॥॥॥२५९॥॥॥२६०॥॥॥२६१॥॥॥२६२॥॥॥२६३॥॥॥२६४॥॥॥२६५॥॥॥२६६॥॥॥२६७॥॥॥२६८॥॥॥२६९॥॥॥२७०॥॥॥२७१॥॥॥२७२॥॥॥२७३॥॥॥२७४॥॥॥२७५॥॥॥२७६॥॥॥२७७॥॥॥२७८॥॥॥२७९॥॥॥२८०॥॥॥२८१॥॥॥२८२॥॥॥२८३॥॥॥२८४॥॥॥२८५॥॥॥२८६॥॥॥२८७॥॥॥२८८॥॥॥२८९॥॥॥२९०॥॥॥२९१॥॥॥२९२॥॥॥२९३॥॥॥२९४॥॥॥२९५॥॥॥२९६॥॥॥२९७॥॥॥२९८॥॥॥२९९॥॥॥३००॥॥॥३०१॥॥॥३०२॥॥॥३०३॥॥॥३०४॥॥॥३०५॥॥॥३०६॥॥॥३०७॥॥॥३०८॥॥॥३०९॥॥॥३१०॥॥॥३११॥॥॥३१२॥॥॥३१३॥॥॥३१४॥॥॥३१५॥॥॥३१६॥॥॥३१७॥॥॥३१८॥॥॥३१९॥॥॥३२०॥॥॥३२१॥॥॥३२२॥॥॥३२३॥॥॥३२४॥॥॥३२५॥॥॥३२६॥॥॥३२७॥॥॥३२८॥॥॥३२९॥॥॥३३०॥॥॥३३१॥॥॥३३२॥॥॥३३३॥॥॥३३४॥॥॥३३५॥॥॥३३६॥॥॥३३७॥॥॥३३८॥॥॥३३९॥॥॥३४०॥॥॥३४१॥॥॥३४२॥॥॥३४३॥॥॥३४४॥॥॥३४५॥॥॥३४६॥॥॥३४७॥॥॥३४८॥॥॥३४९॥॥॥३५०॥॥॥३५१॥॥॥३५२॥॥॥३५३॥॥॥३५४॥॥॥३५५॥॥॥३५६॥॥॥३५७॥॥॥३५८॥॥॥३५९॥॥॥३६०॥॥॥३६१॥॥॥३६२॥॥॥३६३॥॥॥३६४॥॥॥३६५॥॥॥३६६॥॥॥३६७॥॥॥३६८॥॥॥३६९॥॥॥३७०॥॥॥३७१॥॥॥३७२॥॥॥३७३॥॥॥३७४॥॥॥३७५॥॥॥

ज्यो. वि.
१८

द्युनेतु द्युनेऽश्रीत जन्मांगजा द्विप्रवृद्धा विदोषेव गाणि तमसूचुः ॥ सदारंभमुग्रहैरहोनलैः सनासत्पशे ज्येदुभाकांत्यलोले ॥ ११ ॥ गलगाह
भांगं गजापर्वधस्तानशेषधजास्येतदारंभइष्टः ॥ तथारंभकावक्ष्यमाणः समस्तविद्यस्ताभवेदेषु घसेषु शस्त्रतः ॥ १२ ॥ नयेच्छुश्रावमांभ
कालं कृतीशे मुखीशोशनो विदिनेषु ॥ चलक्षिप्रमेत्रोदुशोवात्रिते पुलितो धर्मशास्त्रादिकारधकालं ॥ १३ ॥ त्रियुगीभवो युगभैः सङ्ग्रहाणां स
मारंभितं सांख्यशास्त्रादिशास्त्रं ॥ मृदुक्षिप्रशंभुदुशंभुदुयुक्ते दिनेष्वेव वक्ष्ये सिद्धिं नोति ॥ १४ ॥ सशंवाभगां श्रीद्वैतज्यां च पक्षं शजादि
दुसारंगद्वक्तृप्रकंच ॥ कवीनारवारानभिज्ञावदेयुर्धनुर्वेदविद्यासमारंभकालं ॥ १५ ॥ मृदुक्षिप्रतीक्षारण्यलोले दुवर्गजमिस्त्राभियाती इष्ट
यासरेषु ॥ सदादोषविच्छास्त्रविद्यानिरेद्वैतथारंभयेद्धारुडं कर्म सर्वं ॥ १६ ॥ हरेर्भवेति ध्यामगर्हहर्भे हर्भे च मे त्रेष्वेष्टे हर्भे ॥ हरेर्भे अवि
ष्टाद्वयेत्येसद्विहिकिलांभयेन्नाद्यसंगीतसास्त्रं ॥ १७ ॥ योगवद्विस्तरण्यास्फुटिद्वयोर्वा रवारस्य वा दोषदिक्कनमरो ॥ जैनविद्याग्रलोलाघमि
तांत्यमेहं स आटंभितानंदताये भवेत् ॥ १८ ॥ यावनीयुक्तिभाषादिकारंभके दारुणकूरभदीशयाथोऽर्थभैः ॥ विश्वरूढीति होत्रांत्यमेवाविते
पापवारे सदारंभितेशंभवेत् ॥ १९ ॥ कश्चिदहोशनो होत्रभार्यो दयाहो २ कवेदेऽष्टिपना १२ शो १० श ११ घसे १५ रथ ॥ विंशती १४ कृती २२
लेश १६ तत्वे २५ रभिज्ञानिभाहानितद्विद्विरुक्तानि च ॥ २० ॥ धीरधीरेतरथिप्रवां देशवद्विद्यवागीशविद्धेलिशजधुगं ॥ शिल्पशास्त्रादिविद्य
समारंभणं स्यादनध्यायध्यानधस्त्रेखलं ॥ २१ ॥ मातृकारंभकालोस्ति पूर्वमया कीर्तितश्चागमारंभकालो व्रते ॥ तत्र ये शेषयोगास्तत्रैत
सदैवोद्दिनुं सर्वविद्यासमारंभणे ॥ २२ ॥ षट्दलांभोजचक्रे लिखे नमो गण ॥ द्वावर्गं तदाद्येर्द्धमात्रात्मकं ॥ वर्णमोकारपूर्वानभिज्ञो दले तोपस

राम ४
१८

सव्यान्नमः सिद्धवर्णानुभूमात् ॥ २३ ॥ मंत्रयंभास्वदध्यासितहोत्रेसेद्भुवर्णधरादिमांशोरतः ॥ शेषागगाणाभिन्नघड्गगाः खंडमात्रादिव
र्णेषुदेयाक्रमात् ॥ २४ ॥ चक्रमंतर्भमंत्रेऽत्रभाषार्थिनश्चार्द्धभात्राक्षरर्द्धमवेद्भीतये ॥ शेषभानीतिसिधेविलोकंसदासर्वविद्यासमाखंशुद्धा
वदः ॥ २५ ॥ मेशतारेशपित्रयमदीश्वरज्योतिराख्येतज्जामेदुमासेष्य ॥ यंत्रमंत्रोपचारक्रियारंभणं ह्यगमज्ञाविदुः केचिदपि ॥ २६ ॥ पा
तंत्राननध्यायतिष्ठुज्जितैरंभुमत्सावनाहोभिरारंभयेत् ॥ व्याघ्रपक्षद्वयेष्वगमोक्तानमापहतिप्रोक्तासेषद्यस्तेष्वपि ॥ २७ ॥ यस्य ये
नास्तिमंत्राधनारभ्यतेतद्विजंयस्यवारंभितंतारके ॥ २८ ॥ तस्यदेवस्यधरोथवारसतोदाहृतोयक्ष्मंत्रादिकंसाधयेत् ॥ २९ ॥ स्कंदमार १२ ध्रुवर्ण
ख्यपा १०५ भद्रासु २१७ ॥ २० ॥ वामंत्रयंत्रावतारंभमाद्याविदुः ॥ सानलंज्ञानलर्क्षकवर्द्धमूर्ध्नीदीप्यंदुदलाचुतर्द्धेषुच ॥ २१ ॥ भौमिका
कालमुक्तंदिनंमंत्रिणः सोमस्तनोरसीतधुतेः कव्यहः ॥ ग्राहवाशेषमंत्रोपचारेसदासङ्गणाहः क्वचिदांशमप्यादितं ॥ ३० ॥ पुष्करागा
रहाशौवशेयासनेपूरिषिह्यंशुलुप्तकवौमंत्रिणी ॥ मंत्रयंत्रव्रतोपासनाद्यापनोचुरग्रादयोभीष्टदेसरथः ॥ ३१ ॥ वर्णिनीनां व्रतोपास
नंनोहितंकुंभतीर्थोदयेवर्णिनीस्थहरो ॥ देवतासुक्तिकालेयमासेधिकेपूर्वदेवेज्यदेवेज्ययोरस्तके ॥ ३२ ॥ स्यादभद्रायभद्रानशंभोजये
मीनराशीनयोगः सत्पाप्यर्चने ॥ होमकालेशिवायास्तमीतद्वः साधनेसर्वकालोथमेशेनयो ॥ ३३ ॥ निंदकालोप्यतिंदोमयाकीर्तितो
निंदकालोथनिंदोखिलः साधने ॥ अन्यदेवव्रतानांसयः स्मरिभिस्तत्रसत्यादिभिः शक्तनैरादृतः ॥ ३४ ॥ काश्यपकंठाः शयोरशिगर्भः कठिः
पह्यमंत्रदेवस्यसेनहंतः ॥ अ३ अ३ शमा ३ अ३ वेदा३ अ३ शमा ३ गमै४ रोषधीशावल्लास्त्यमानाक्रमात् ॥ ३५ ॥ मूर्द्धिमंत्रे विसि

भयंजरं हंससमादृतक्षोद्यथाक्रमं चक्रगतश्रेष्ठः ॥ होमे विदध्यान्नवधा विभक्तं खलास्पगंसिद्धिमुदस्तियत्नतः ॥ ३८ ॥ १ ३

ज्यो. वि.

१२

दिर्मुखे सिद्धिः कालकृत्कंधरायां च दोषोरिपुः ॥ वरुसीक्षोपि गर्भे भवेदर्थहासाधनादर्थदायी तु कंधं घिषु ॥ ३९ ॥ स्वस्वमंत्रादिकारं भशुद्धौ तदुद्यापनं तत्र
वा पुण्यकाले हितं ॥ मंत्रजाप्यं शोभं च कुर्यात्सदा चेदयं पित्तवक्त्रे भशुद्धिर्भवेत् ॥ ४० ॥ अथाग्निवक्त्रं विलिखे भवास्तक्रमेण धाराधरमिदं गायत ॥
रवीदुर्जं ह्ये निमित्तारजीवा गुकेतवस्तत्र नियोजनीया ॥ ४१ ॥ कवेः कवित्कल्पितश्रावधौ शोभं जरांशं श्रविधौ सिते तु ॥ तथैव शेषत्रिकर्ले दुभागस्थितं
तद्वत्त्रयमर्थहृत्स्पात ॥ ४२ ॥ जन्यादिसंस्कारविधानं होमे होमे दिश्याश्च हरेः क्रतोः स्पात ॥ नित्ये श्रेष्ठो च दुताश्च क्रमेण मित्रिके रोषवहं न शत्रु
त्र ॥ ४३ ॥ यस्यामयारं भण सुद्धिरुक्तात सुद्धिकाले थत दीरितार्थं ॥ न संशयोत्र व्यवहारकर्म विदेहमादेशिभिरप्यशेषं ॥ ४४ ॥ ॥ ४५ ॥
॥ ॥ शक्तिश्रीकविकर्तुः शोदिते ज्योतिर्विदभरणे विद्यारंभविवेकाध्यायोनवमः ॥ ४६ ॥ ॥ अथार्थयाशायनके चलाभता मुक्तेभिषेको नृप
वंशजन्मनो ॥ पुण्यं धयेतौ लिगते त्वलं हरेः केवित्सहस्रादुरिषेभिषेवनं ॥ ४७ ॥ स्फुरद्भुने निर्जरं दिते च धिष्णेभिषिंचेदिह सारवीर्यं ॥ सिंहसनस्यं किल
सार्वभौमं सितानपत्रधृतिमीशमूर्याः ॥ ४८ ॥ सौरं सदा मंडलने नुरदमना दताषांडनभोनभस्यं ॥ किलाभिषेके व्यधिकं दुमासं महीभुजः पेशलमादु
र्याः ॥ ४९ ॥ दुर्गाधिपं मंडलपालवत्यात्सदाभिषिंचेदथ शासनं ॥ प्रजापते शगादिताभिषेककालः कवीज्योदयभागपीठं ॥ ५० ॥ रिक्तातिथिं वि
ष्टिमपास्य भूभृतेभिषेचने क्षीणविभावरीश्वरं ॥ यद्वा भूभानुकुयोगवर्जितौ हितौ भवेतामपि भूषणावितो ॥ ५१ ॥ गुर्वौ षष्ठीशास्फुरजिदं शुभमि
दामतिस्फुरद्विंदकलाविभावतं ॥ तमीशबुद्ध्याश्रितभस्यगोविभोरहानिशस्तान्यभिषेककर्मणि ॥ ५२ ॥ राजा भवेद्वा हुनवंशभृजाभिषेचने भूमिभु
वोप्यहः स्मृतं ॥ तस्यासुरोयास्यमहोत्रवाविदो दिनं न सर्वत्र जगाद्देवलाः ॥ ५३ ॥ राजामलोलैराकलं कर्मैकभस्त्रिप्रदिशनाय कतारकासु ॥ मैत्रां त्यवि

त्रास्वभिषेवनक्रिया मुशत्यविश्रुभतेतरेवधा ॥८॥ अनिर्वलैर्निर्मलमंडलं शुभिर्जनीशालये शविषाकरा अभिः ॥ भूतश्चलया दतिस डू होपगे न्य
 पाभिषेकेन पशुक्रिभागभवेत् ॥९॥ शस्तोनिमिस्त्रीजितुमादिहोरास्थिराशगुर्वशवती हलये ॥ ध्वरेतरेष्टं शुभदं शुभारै रस्यायारिगे भर्मिभुजो मि
 धेकः ॥१०॥ सौम्यैरमित्रां दत्तपलया व्यभायगे रसाधुदृष्ट्वा हीतमूर्तिभिर्गृहेः ॥ सयोविभृत्वं विभुरेतिवैभवे द्रुसैर्मतेभकदं वकेशरी ॥११॥
 शीर्षादयैश्चोपचयाश्चिते कुजेनिजोचगेवोपचयेवरोदये ॥ पद्माभिषेकादवलाभतोदोरिपोः पदं नैव दधाति मंडले ॥१२॥ अथातपत्रं विलिख
 द्विदिग्धजं भद्रासनं तत्र ललतपूर्वगं ॥ सव्यापसव्यां शगवामरद्वयं भद्रासुशवलं यं वकीर्तितं ॥१३॥ विरोचनाधि
 दितभाद्रमंडलं सिंहासनाधस्तलमध्यतो न्यसेत् ॥ सव्यापसव्यां भयपार्श्वकोदितावतलस्थं भयुगं वलार्थं कर्त्तुं ॥१४॥
 अधोसयुगे भवतुष्टयं वरं पश्चाद्विदिक्ते युगे प्रमायणं ॥ तारावतुष्टे भवतुष्टमिन्द्रदिग्धजात्रितं मंडलकीर्तिवर्द्धनं
 ॥१५॥ ततो भवेदासनपीठमध्यागंताराद्वयं भीतिकरं प्रकीर्णयोः ॥ ज्योतिश्चतुष्टं जनयेद्वितं विभोश्च त्रयं शर्वतुष्टयं
 लयं ॥१६॥ तारात्रये च विमौलिसंस्थे पद्माभिषेकां तरे देवता स्यात् ॥ सन्नाडितश्चेदिह चक्रवंती खरादपापेन न च
 युक्ते ॥१७॥ भाग्यं भोगं भूषणं भाज्यं विद्धं विधौ कंभं भूविमूलं मोडु ॥ विदित्वदिबुध्ना भूमिं द्रव्यं शोचं कवौ च त्रयुगा
 र्किस्तु ॥१८॥ उहाभिषेकादिति वादृते भेसच्छत्रयुग्माजिमहारथोराद् ॥ अनेकशालेशानतीरितो जायथा विधौ न्यत्र
 तथा विधः स्यात् ॥१९॥ तपोधनोपासितराज्यद्यौतकालमार्यास्त्वभिषेकमूलः ॥ स्ववंशराश्या न्यविभोरिते वाराज्या

ज्या. वि.
२०

वसानेनरदेवतायाः ॥ २० ॥ अहलिभिः पंचभिरुच्चैर्गर्भैर्नरो भवेत्तीव कुलेपियार्थिवः ॥ तस्याभिषेको जनि तोषिकै रतस्तज्जातकं मैव न वात्र
विभ्रतः ॥ २१ ॥ भभुक्षिमा हार्थ कुमारहारितो मही भुजः केवलच्छत्रमंडलं ॥ सिंहासने मत्पुखा विदूषजैव तसोभिषेके विच वामरे धरे ॥ २२ ॥
वसिष्ठे रम्या भिपराशरादिभिश्चक्रं समग्रागमकै जभभगोः ॥ आदौ विरुद्धं विशदं शदोदितं राशेभिषेके विचैवो मरे धरे ॥ २३ ॥ मयोदितं त
तः ॥ २४ ॥ सतीतिकीर्णं नृपगोरवो वितानि ध्यातवीरैर्विदधीतमंत्रिणा ॥ नरै रनूवानर सामरेः सभां वापा कृतिं न्यस्तनृपासनोदरां ॥ २५ ॥
तदासनस्याभिमुखे गजव्रजे सकेतने सप्तिशतांगमध्यगे ॥ कृतारमयो धविशेत्सदः पुरोविधाय पाश्वैर्धिजनाश्च मागधान् ॥ २६ ॥ स्तंवर
मास्पं वहरिं हरं हरिं देवी मथा मयर्धदिगीश्वरान् ग्रहान् ॥ स्मरन् प्रणम्यादिभुवोवनीश्वरा राज्यासनं दत्तवराणि वादिह ॥ २७ ॥ भद्रासनं देव
विदेवता र्ण्यपुरं सभासु सुभुवं द्विजोभ्यः ॥ शस्त्राणि विक्रान्तजनां यदद्यादथोपरेभ्यः स्वपुरोधसेभ्यः ॥ २८ ॥ प्रबोधकेभ्यो नववीवराणी विशां य
तिः श्वासनगोथदद्यात् ॥ सवेधभेदोक्तविधानमित्यं सर्वं विधेयं किति देवताभिः ॥ २९ ॥ राज्ञा मने कै रनिशं यतो गेरतो स्तिराज्यव्यवहारसिद्धिः ॥
अनोगजाश्चायुधमंडलाद्यैर्वदाम्यहंत द्यावहारसिद्धिं ॥ ३० ॥ अथ प्रजा मंडल के वयत्तने देशे पुरे वाधि गते निकेतने ॥ तत्रोदितं चंदनमाल
बंधनं नृपाभिषेके शुभल नृभुक्षिषु ॥ ३१ ॥ अस्ते च जीवोदिति मातरि श्वभै रशेषकर्मणि गदंति कुंभिनः ॥ वरावर र्क्षश्च पुरोहितो दुभिर्धनक्रि
यावारण धिष्ण कर्मव ॥ ३२ ॥ मासोद्भवस्योत्तपुतो दुतो लिखे द्रान्यंतरे त्रीण्यनुमूर्धपिंडयोः ॥ तत्संधिनीदंड गतं वभत्रयं भानां द्वयं वास्य गतं ह
रीत्रयं ॥ ३३ ॥ ताराचतुर्कं तु ततोऽप्यदयोः सदा परां घोर्भवतुष्टयं लिखेत् ॥ चतुष्टयं लूलागता गतं गजेवनुष्टयं दृष्टं गमिंदुयोषितां ॥ ३४ ॥

राम ३

ज्यो. वि.

२१

पाशं विना पाशमतिवेदनम-रुं मध्यवेयुगमभीष्टमिह स्यात् ॥ ४८ ॥ पुष्पवंतकिं जीवदिनेषु क्षिप्रधीरमृदुसौरिभशाक्रेः ॥ सेवनाद्यखिलविंशशं
के सर्वकर्मगदितं ह्यनुगानां ॥ ४९ ॥ मारुतिनिगुरावसिते रावारहंसवतिने जशिवाये ॥ केसिते ज्ववतिवाप्यविलने सेवनं मुनिवरावरमाहुः ॥ ५० ॥ का
सराख्यकरभाविमुखानामुक्त्या च लपनोदुषु सर्वं ॥ चारुपेन्द्रवसुवारिनभेषु कर्मसद्गिरिनसद्युषु वै नो ॥ ५१ ॥ स्याद्यमो ह्यद्यपि मंत्ररुणानामाहि
मेत्रलघुगर्भकभेदैः ॥ कर्मपालनभुखंहिसपर्वैः पुंडरीकखहेतिनखानां ॥ ५२ ॥ स्याच्छ्लीमुखरूपप्रमुखानामे शधीरलघुलोलमृगदैः ॥ खे
लतो ह्यनिसतो नरे नतुः कर्मभिः शमटवीशरणानाम् ॥ ५३ ॥ वीरताप्रमुकुटादिशकुंतास्तीर्यगाननतमीशवशासु ॥ शश्वद्ददं भेषु भजे शशस्फु
जिह्विदितजीवभयाद् ॥ ५४ ॥ कार्यकत्रयभदासुणदंडीशेनभेषु भिनवंहिकुवणा ॥ सिध्यति त्रहणसारकवीणैर्यादसामनिमिखाख्यमुखा
नां ॥ ५५ ॥ साधहानिनिविता निविरिक्तेर्धौ भैरुदुभिराज्यभुजां तैः ॥ वांछसीहक्षिविराखिलरूपे मर्त्यदेववरमाश्रये त्वैव ॥ ५६ ॥ काव्यजीवविषुदे
लिदिनेषु स्यादुदास्यविधुभीरुषु वंधात् ॥ संवितानरथकावरणानां सद्युताचलभकंदककाले ॥ ५७ ॥ क्षिप्रवाह्यवमृदुफवकर्णतसज्जनो व्यस्य
गशेषदिनेषु ॥ सेवितुं वसुमतीशमरिक्तेष्विच्छितं दुसितवत्पुदयेपि ॥ ५८ ॥ विश्वकृत्सुरसवित्रजमित्रसोमनश्चरदभद्वयधीरैः ॥ संतर्ज्यसुखवा
रवतुष्केन व्यवर्मफलकाष्टतिमाहुः ॥ ५९ ॥ साधुभिर्निक्षिप्तिमीशवदंगाभारधामगगनोपगतैर्ना ॥ वर्मितोरिभवत् ॥ गौरनपापैः स्यात् रुमो
हितगणानथजेतुं ॥ ६० ॥ आत्यवात्यदृष्टैर्यशपेद्रत्नाष्टभागवसुभाय्यगदश्च ॥ रिष्टिनो मरुत्तौ धरणे स्याः कव्यसद्युभरिताणि वराणि ॥ ६१ ॥
संनशेद्रुभनिष्कभंधिराचार्यवासवभद्विरिविशारवा ॥ कंकपत्रधनुरादिकथ्येभिर्दिपालधृतपेणिवधीरां ॥ ६२ ॥ लोहितंगहरिहंसदिनाद्ये

न ५

राम ४

२१

मद्रूपं जवयेद्विषुवारेः ॥ केषाणीयधनुषेषु गदास्योधीयते स्तविस्तरः सतिलये ॥ ६२ ॥ उग्रदरुणमहावलमांत्यत्वाद्यतिष्ठाकरकाक्षममित्रैः ॥ अ
त्रितान्पसदहानिजगुस्तेनेकभेदनलिकास्तविधाने ॥ ६३ ॥ स्यान्नायायसजयंचसरिकंवह्निमुक्तपरमास्त्रविधानं ॥ चंवरीकहरितावुरिकुंभैराय
गैरुपचयेष्वनदुष्टैः ॥ ६४ ॥ नव्यदुंदुभेजवादनमन्यदाद्यवादनमविद्युगमष्टं ॥ भूभुजोस्ति सजयाभिधपूर्णमैत्रलोललघुभेरितकोणं ॥ ६४ ॥ रि
याहनियुतेहितसंधभीषयत्यहिशयातुभशाकैः ॥ नव्यकादलधृतेर्येषापेतद्रवः समितिवाविमद्योत्रैः ॥ ६५ ॥ सिद्धियुज्यस्तसिद्धियुगास्ये
शेषवाद्यगणकर्मविभक्ते ॥ वाद्यधनुं नरसद्वितिशो प्राकुजेलगतिशब्दवर्तिते ॥ ६६ ॥ उक्तधनुमुखनिर्णयकालं नोक्तराज्यभवकर्मकरोति ॥ अन्यथ
त्यथसमुज्यसयोर्थवन्निदिग्बिजयकालकामिनी ॥ ६७ ॥ जेतुमिद्वितीयावनिपालंतावदप्युपकुलैः सजयेयः ॥ भैरवीककधराघटनं राद्रुत्रि
यधुनिवितेर्विदधीतः ॥ ६८ ॥ वासवांत्यलघुमित्रजनीत्रिमिल्लसीतं भमानुगभेषु ॥ तंप्रतीष्टमविधिधनुयानंतस्यवाइवखगद्युयतेषु ॥ ६९ ॥ पर्वप
हृतिगुगाखिलरिक्ताद्वादशीत्रिवराणख्यकुयोगात् ॥ प्रोअदिग्बिजययानमुशंतियोगिनीमुखगणाभिमुखं ॥ ७० ॥ निघ्नकालवलयं फलकाम
संलिखेदुतभुजस्तदिशोऽंशोः ॥ यत्तद्युवद्विदिशितस्यकमीज्यादासरा निहसमस्तविदिह ॥ ७१ ॥ निघ्नकालमनुगैरनुगंयः किंविधायकुरुते म
धमत्रे ॥ सव्यसाव्यनुगशास्त्रवंशद्यस्तस्यसंयतिराणां गणसंस्थैः ॥ ७२ ॥ धुनिशेनदिशोभमानथैप्रानिखिलाभुंजतिदक्षिणधमणः ॥ संधै
सचतिष्ठति यत्रतत्रकीलास्तनुगायस्यदिशोः स्फुरलिंगधूमौ ॥ ७३ ॥ हरिदग्निशिखावतीतियातुर्दहतीष्टं शितिपद्वतीतदाह ॥ सजतिभ्रमभ्रगा
त्रधूमानवहंसाभिमुखं हियानमुक्तं ॥ ७४ ॥ शिखिनस्तमश्चभुक्तभेषुकमतस्तोमृतजीविताख्यपक्षौ ॥ दहनंदुमितेध्वितिस्वरज्ञादहनं ॥ ७५ ॥

ज्या. वि.
२२

प्रतिमो विदुर्मवेतो ॥ १५ ॥ हितैरपसव्यभागान्तैर्यदिकं युतिजीवपरुलधो ॥ प्रविवायनिहंतुमेकमत्रे
युधिशकं शङ्कनं नयोपितस्य ॥ १६ ॥ कुरुतेपिकलिं स्पृहासिराजामहिराराहनिनागरेणकर्तुं ॥ य
दिजीवितपरुगासुधीरैः सजयासखकुलेंदुवासिनीषु ॥ १७ ॥ कुलभेभिभवः सतीतिपुद्गात्रपतेस्या
दनुनागरस्यसिद्धिः ॥ उभयोऽपिसंधिरन्यविह्वेगुरुधिष्ण्याहनिपूर्णयाश्रिततः ॥ १८ ॥ यदिशाल
मशखराज्यधानीनपतेनेतुमरंतदीश्वरंचेत ॥ धिषणास्ति सदंन्यखायनेर्वा नयमध्येनिधितेतस्य
जित्वा ॥ १९ ॥ वतुरस्ममुदीरितं त्रिकोहं वलयं स्वरशास्त्रभेदविद्धिः ॥ तदर्थोयतस्वचक्रसंज्ञं शदिशोन्परस्तकृशानुभादि
वक्रं ॥ २० ॥ ३६ शोखममैज्यमास्वपित्रेनिलभं दीशमित्रभेवभैस्याः ॥ अभिजिअयमाद्यमांतककंकुभोयंपरिधौ
गणोक्तिवाह्ये ॥ २१ ॥ कभकश्यपभीरुभेवभाग्यं सततं विश्वकृदरुमैद्विश्वे ॥ शततारकमंत्यमंचदुर्गादितोसावुडुसंय
यः स्वरज्ञः ॥ २२ ॥ रूकार्यमयातुविह्वयुगमत्रिकमंत्यानुगभद्रपंचमध्ये ॥ ३६ मध्यगच्छकंगवार्तससमस्तारगेसदैववि
द्धि ॥ २३ ॥ विदिगंसुसमानभैः प्रवेशोगदितस्तंभ३हानुवाह्यकोणं ॥ भवतुह्ययमंतस्करतारानिखिलानिर्गमगावुधैर्वि
विंत्वा ॥ २४ ॥ विदधत्यनसाधवोवहिष्काद्युसदोवप्रविभंगमप्यसंतः ॥ ३६ मध्यगताविलोमगावाकलिनावेष्टकवाहिनी
लयंते ॥ २५ ॥ ३६ पापवतुह्यंतदंतयदिशालः ससमस्तसाधुरवेष्टः ॥ कलिनाकिलतत्रभेदभंगोरमतेस्यादमुनान्यथेत

३	६	३०
३	६	३०
३	६	३०
३	६	३०

३	६	३०
३	६	३०
३	६	३०
३	६	३०

३	६	३०
३	६	३०
३	६	३०
३	६	३०

रामः
२२

मंगः ॥ ८८ ॥ यदि शालकमध्यागाः सदस्ये त्वसदस्ये गगनाय नावहि स्थाः ॥ अति कृच्छ्रवता हवे मदुं विभू भज्यति तत्र नास्य वेशः ॥ ८९ ॥ कृत
शालक वाद्यवासखेटस्वसदन्यग्रहपुक्तगर्भदुर्गः ॥ अति कृच्छ्रवता हवे नंदुं ॥ यदि तत्र न जायते विभंगः प्रबले द्वे विणि वास्तु खंडि पा
तः ॥ ९० ॥ वाहिरंगगाः खलाः स्वपांथाः स्पुरयाया यदि शालधिद्व्यसंस्कृताः ॥ उभयोश्च तमृदुयाति युद्धात्रियतं भूमीभुजोस्तयोर्निवृत्तिः ॥
९१ ॥ सखलग्रहशालतारकावेव हिरंतगतशोभनग्रहेंद्राः ॥ समसंगरसामनंतिसंतः प्रतिवारं पतत्यपीह खंडिः ॥ ९२ ॥ युगपत्सह
सद्विषयं शयदिमध्यस्थलदुर्गवाह्यगाः स्युः ॥ युधिघोतरे तकाश्यानां भवती लातलया लयोर्दयोर्वा ॥ ९३ ॥ सममानतया भूभाभूभा
श्च सहिता वाह्यविमध्ययोर्न भोगाः ॥ परिवेष्टकशालया लराशोरिह संधिः कथयति कोविदावा ॥ ९४ ॥ वरतोरवनीतजन्मवांश्चोरह
निस्ताभ्युत्तरप्रवेशभेभे ॥ पुरोधमवेहि जीवपक्ष्मकुलर्क्षहिममासिभूरिकालं ॥ ९५ ॥ दिशि मंत्रिणि संस्थिते मघोनः क्षितिजे दंडभ्य
तः सिते परस्थाः ॥ विदिविन्नविभोश्चित्रिह भावेनुमिथः शैविरसालभेदभंगः ॥ ९६ ॥ स सदस्य निरीक्षितद्विजेशोद्युसदो संत उतास्तियत्र
तत्रः ॥ खलु खंडिनिपात ईक्षितास्तैः पुरवेशो विशतो सतो यनेन ॥ ९७ ॥ इह निर्गममेनिहंति पापः कुटिलीवाह्यविशालशालभिर्नि
सनुसालगतो हि मध्यभागं त्रहाराहाममिदं भवेत्प्रवेशे ॥ ९८ ॥ यदि दुर्गविभुः खला विमध्यो निप्रित्वा संभभवर्त्ति नो भवति ॥ पुरुहूत
पराक्रमोपिशालं वतमुक्ताविपलायते स्वपांथाः ॥ ९९ ॥ इह शालवेदवदेशवक्त्रे कथितस्तारकखेवरादिभेदः ॥ पुरनामभयवे
भागविध्यात्पुर्ववक्त्रे वसहोदितः प्रवुद्धैः ॥ १०० ॥ समिताजपदं रूवे श्वमिश्रैर्द्विनगे नैदवधस्त्रवर्त्तमानैः ॥ रविमंदरं युगयुगभिराः

धिरोभद्रविहसिनापुरतथोज्जयिन्नां पुरविक्त्रमाह्वयः ॥ शालेयधाराभृतिशालिवाहनः सुविक्त्रकूटैर्विजयाभिनेदनः ॥ ११२ ॥ नागार्जुनोरोहितके
 हितोवलीर्भविष्यतींद्रोभृगुकछपत्तने ॥ कृतप्रवृत्तिस्तदनंतरं भवेत्तदाभविष्यत्पवनीमृतोऽर्कतः ॥ ११३ ॥ समस्तकाष्ठावतामिलाभृतामेधामृतं
 दिग्विजयोनिशंभवेत् ॥ इति प्रयत्नाद्गणकैरुदीरितं यानं सदाकालं गमेषु कामदं ॥ ११४ ॥ गजपतिरधिमत्तोवांतरं योधिदेशो ह्यपतिरचलेशः
 सोपि साधारणः स्यात् ॥ नरपतिरिह मंदोले शदेशावनीशो निजबलवशतो मीदिक जये सत्यभाजः ॥ ११५ ॥ ॥ ११६ ॥ ॥ ११७ ॥
 इति श्रीकविकलिकासोदिते ज्योतिर्विदारणेशसत्ताध्यायदशमः ॥ १० ॥ ॥ अथ प्रथानं त्रिविधं बृहत्संमितं भवेदतदपि त्रिभेदकृतं ॥ क
 लिक्रियंतीर्थफलं च पापमतर्किलेति तत्कालनयं ब्रवीम्यहं ॥ १ ॥ शुभे शुचिः स्याच्च न भोगकृत् न भस्मसासो नुरभस्य संगदः ॥ बृहद्भूमस्यो श
 नसश्च गीष्मतेरनुद्भूतो ह्युद्भूतमनसजत्परं ॥ २ ॥ सिते समं शाबुदयानुगे सदानुकूलवर्तिन्यः धिक्कृत्तुद्भूमः ॥ भवत्यसौ च त्रिविधो जनुर्विभावनात्
 जनस्तफलस्तमीश्वरः ॥ ३ ॥ यतीर्थकामः सति पाणिजायुधैः नृजो शिशौ बृद्धघने वनीवगे ॥ नरो मरार्थं गमनं प्रकार्ये द्विने वकुंभस्थलगतमीग
 याः ॥ ४ ॥ स्वधामतो द्वादशयोजनावधिप्रयाणमाद्यैरिह तीर्थमानिभिः ॥ नोदीरितं तैर्त्यमशेषभेदं परैस्तदन्वयुतिनिम्नगावधिः ॥ ५ ॥ गतिर्नृणां स
 त्वनुकूलगामिनी मुदीप्रधाने वसं देवभामिनी ॥ सुशुद्धिगाश्रयसिद्धिकारिणी समस्तयानोत्सवकार्यवेतसा ॥ ६ ॥ ईषत डिब्बा सवती मधिक्रि
 यां घनो वरामिंदधनुः कदाहितां ॥ शिखिखनां वृत्तपयोधरा नुधीः प्रावृद्धशामैत्यनयानमिच्छति ॥ ७ ॥ इयं लसत्शाडूलका ईवीवराधुनी भुजा
 वंदितपांथपद्धतिः ॥ नवांबुदसिं वितपर्वतस्तनावनी ववर्षा सुवरहधूसखी ॥ ८ ॥ शरद्भूमे मुक्तपयः पयोधरे पयोनिधौ वर्षति शोक्निके यतो ॥ त

ज्यो. वि.
२४

हिंदवो वाप्यविभूषयंत्यतो जगतश्चरस्याद्भुतमनोवितागुणात् ॥१८॥ केदारपात्रधृतशालिभिरिष्टगंधैः शुद्धां वराविकसदंबुजमंजुनेत्राः ॥ सिद्धेः पुरः
सरदिहीवनुलहं मततद्वाभिर्नोदिगवलाः समवाकिरंति ॥१९॥ मंदमहोऽतकदिशं वृजतांगभाजो हेमंतमत्तहिमसंपदमह्यवृत्तां ॥ युक्तं भवेति
मिरनाशविधेरिवैनां प्रोम्येति यानमतिमानपरंपराशां ॥२०॥ आसाविनीतगमने शिशिरेभ्युपेयान्निहारपेलवकलास्यसरोजशोभाः ॥ सर्वा
वशाश्चनरोगमनाभिलाषीभाक्षीणभानुतनुताय पराः प्रियाशाः ॥२१॥ प्रेत्यानि लोमलयमद्भिष्टतो विधत्ते पांथ अमं त्रिगुणभावमयो दि
गुं किं ॥ कर्तुं मधाविति पराभवमन्यसत्वं शक्यं पिया सुरखिता मुककुमुतस्मिन् ॥२२॥ अवकीर्णरसा मुदि रुका मंगमनं मानव वामलोचना सु
॥ दवधुमयिता सुधर्मकाले स्वशिवं वां कृमिचेदिवत्यजत्वं ॥२३॥ समेष्वने शीतलघून् रश्मोर्गमोथ सर्वत्र भवेदनुलये ॥ तस्मिन् पुनेतुर्धुनि रात्रि
मेतरो प्रोपया गोत्वयनेन्यथान ॥२४॥ न देवमुपैगमनं ॥ एति प्रभूतमागं वसमं प्रवृद्धः ॥ होलांतपकेन समस्तयानं दोषस्तक्ष्णो न हि नित्य
याने ॥२५॥ बृहद्भुमो नो विषमैर्वियञ्चरैरुत्पातवर्तिन्यपनेव मं गीनी ॥ यानं तु नारुह्य तरांगिणी श्वरे समीक कामस्त्रिविधोगमो विशां ॥२६॥ म
हानिधौ द्विप्रकृतिं प्रयाते प्रयातुरक्तावतिदूरयाने ॥ तथा भवेत्तावुरिलेख पकोर्ष्या न धिहिते वारि पथ प्रयागे ॥२७॥ जनोगमं भाद्वपदे प्रया
तो खिला मुनो भद्रपदं प्रयाति ॥ मितेतरं दिरुतथा ॥ श्विने सिन्निजस्थिति तीर्थमियाददोषे ॥२८॥ परुद्धये सद्गुह्यारिक्तापक्षादिमभ्यांत
तिथीरपास्य ॥ विष्टिं कुयोगं क्व विदप्य जाहः घृहीमं शेषं मनं च हारी ॥२९॥ विकर्तने लामरजं मध्ये द्विराशिमानाधिकमंतं वेत् ॥ महागमश्चाह
वकामयानं भवेदनुप्राधिककालमाने ॥३०॥ सुराः सुराचार्यगमोतिमान्यो मध्ये विदुः ॥ मोपि निंघा ॥ पतंगं जायधुगमो जियासोरासीय

राम ४
२४

नानुगुणोयमुक्तः ॥२२॥ समिद्धियोगे समितिप्रयाणं प्रभाकराख्यपिवात्रमाहुः ॥ तथा संप्रवेशमितप्रयाणं शनौवनौयानमग्रे इके
 तो ॥२३॥ लघुप्रवेदिव्रमदुअविद्यादित्यानिभान्याहुरशेषयाने ॥ भुभानिसाजं द्रवने शतारं साधारणं गा ॥ सातिकास्त्रियुग्मी ॥२४॥ मिते
 समेवापि विमिश्रभावास्तारावराख्यवसदायकामाः ॥ निरैंद्रती रणंतकमिश्रवित्राप्रभं जनादिप्रभवे दुवामा ॥२५॥ प्रयाणभं द्वादि ॥
 १० ॥ ३ ॥ युपतारंकारंगमेहस्यकिमंगिनश्चेत् ॥ जाता उलंत सुहियामघंटं घटस्वमुखासवउत्पतंति ॥२६॥ सभूषणे दूषणवर्जितेभे स्फुरत्
 प्रभादीपितमंडलेस्मिन् ॥ यात्रागमित्राणसहायिनी स्याद्भुद्धिनावेदिनभादिभूता ॥२७॥ कु१ नंद२ मेत्री ३ श१ १ भ२ रूपविष्णु ३ मे
 युगे ४ नमे १ ५ गें ६ ५ ७ मिने ८ वल ९ यु १० मे ॥ द्वि२ दिक १० समे त्रिंश ३० दहि ८ प्रमे क्रमादे द्वास्तिथीस्तो नुचयोगिनीवहा ॥२८॥ मंदोदि
 राजावहरेरिहासां माशाहरं गभुवोगुरुः स्यात् ॥ भूरः कविः पाशकरस्य भूली भौमो बुधश्चैलविलस्य जातुः ॥२९॥ वरोपलधिर्यदिया
 ययोगिनी नये गिनी समुखवारिणी तदा ॥ तच्छूलिकाद्यंगमनं शरीरिणः सभूलिकागंगमनं सज्जतरं ॥३०॥ धुदिनादिदिनानि पूर्वतो
 निखिलाशाससंदेहकालगान् ॥ हरिभूः कथितस्तपाशवान्धुभुक्तावहितौ हि सन्मुखो ॥३१॥ अवि१ गो २ जितुमा ३ ध्वि ४ राशिभिः स
 शरै ५ भै ६ र्व ७ मेस्त संयुतैः ॥ हरिदिकमुखदिकवतुष्टये क्रमतः कल्पितः मिंदुमंडलं ॥३२॥ वनितावदनं दुमंडलं विदुरध्याननमि
 दुमंडलं ॥ गमनार्थिनिदत्तवांछितं गभोणपीववदहिणाशगं ॥३३॥ गतवांछनिनवतुः स्थितेखयमाध्यंगयुते ३४ ॥ दहते गजे ॥३५॥

ज्यो वि
२५

रुदिरिपजपाशघातकेभिमुखेकालनिघातकेगमित ॥३४॥ वहुलादिभचक्रपद्धतीविहकाष्टासुविबिंत्ययेडुहान् ॥उतपानविल
अदिकस्थिता उदयाशास्त्रिगांश्चसन्मुखान् ॥३५॥ नसितेभिमुखेसमागतेरुविरंयानमलंघ्यपत्रने ॥नहिदोर्गदपूर्वमंगले
गमिनंदुष्यतिसन्मुखोपिवीत् ॥३६॥ भगुवत्सर्वसिद्धकश्यपात्रिभरद्वाजकुलाजनाभगुं ॥गणयंतिनसन्मुखंत्वमीविदमप्या
गिरसान्वयान्विताः ॥३७॥ कुरुभोजकदांध्रहृणकाणैरिमीर्नद्रविशंगनान्वितान् ॥नवदुष्यतिसन्मुखोशनासुमुखोऽर्कोविदो
भ्यनीवृतः ॥३८॥ दृहतीहमितेसमेगमेनसमीयात्प्रतिभुक्रमंगभृत् ॥हिमरोविषिपोह्नमेघमेऽभिमुखोधोलिकविर्नदोषकृत
॥३९॥ यविपाणिदिशंयजेऽभेऽजपदरेदिशमांतिकिंजन ॥वननेतुरिहजभेगमिन्फलबुधेर्यममेवगौसिकी ॥४०॥ दिनकृत्तित
मंगलागवोयमशीतकृविसोम्यमंत्रिणः ॥हरितामधिषाश्चदिग्बिभोगमलयेनलहाटगेगमः ॥४१॥ कृपीठयोनेरुदुतःकु
मंडलेभवक्रवेदांशसमेतदिशुखे ॥जनोदुताश्चशनासमत्रतत्सूत्रंसमुल्लंघ्यपारिधं व्रजेत् ॥४२॥ अयोगिनीभूलककाल
पाशानाशायदाधारिधभूत्रमस्मिन् ॥तदापियायादुपसर्गलधावियात्तदुल्लंघ्यनुशुद्धकाष्टां ॥४३॥ प्राशाविरुद्धेयदिसन्मुखः
स्यात्तदाज्ञातदामानफलाययानं ॥शंखंतुंभूलादिकृतैर्विरुद्धैः ॥सनीवगोहीनकरावलघोनवेद्भीभूलादिदिगुकुणाप्तो ॥४४॥ या
निसमेलोचविलोक्यमेतधूलादिनीतित्वमतिप्रयाणं ॥शंखंतुंभूलादिकृतैर्विरुद्धैर्नराजवत्याहरितीतिसत्यं ॥४५॥ अवहति

रामः
२५

रितैः ५

यस्तु यानं मं पुपं बांगु-क्षु-समुदय जययानं लयनदिकभुद्धिगामं ॥ त्रिविधमलमैनेहा ॥ उद्धिमतीर्थयानं त्वविलगमनभेदे साकुनोत्साह
 इष्टः ॥ ४१ ॥ भवति तदनुमुख्या सोमपां भुभुद्धिः खरयुतिविभुद्धिर्भूभुजां च दण्डाद्या ॥ इतरजनगणानां भुद्धिरातस्कराणां शकुननय
 मवातः शेषभुद्धिर्विविक्ता ॥ ४२ ॥ जनीशरासीशदशे शलययाः स्फुरत्प्रभासारभूतोगमेन एणं ॥ दृढतलं चारुफलं तु दिव्यतिः सकंदका
 भूरिमहामहार्थकृत् ॥ ४३ ॥ चरेचरांशे च गमं गुरुं विदो विदुः सतदिप्रकृतौ समं वरं ॥ मितं सैत्तु पुष्टहेषु लयगैर्मत्रयं नालि-कुलीर ४
 शक्तिभिः ॥ ५० ॥ स्त्रोदीरुदीराशिभिरंगैर्गमेशीर्षोदये यातुरभिष्टसिद्धि कृत् ॥ पृष्टोदयोगान फलाय कृद्यथा तथा क्वचि-त्राय मल्लोलभा
 दयः ॥ ५१ ॥ यदाष्टमं शं भवराशिल नैतोगमागमं गाय करं तु यायिनः ॥ तच्छासितारविनगोतदाहृदौ घटं समीच्याय दसातनोति ॥ ५२ ॥
 समुद्यतो ये तु मरीचवं वृजैः नैतनुष्यार्थिवयोगयोजिते ॥ शनैश्चरोयः सहि सर्व संपदो जित्वा हितव्रातमुपैत्य संशयं ॥ ५३ ॥ यदाहिते रा
 शित नूनि मीलने-प्रयाणलये रिजने रावुतः ॥ उत प्रयाणे दयगेस्तदीश्वरैर्यायी जनो याति यमालयं तथा ॥ ५४ ॥ सारीक्षुतो व्यामचारी
 सल नो राशीर्यो शोवेशिरासिश्चराशौ ॥ स्वस्यादोषः पर्यवस्थानुरुचैः कालो यातुः संपदं संदधाति ॥ ५५ ॥ देह १ काम १ बल ३ गेहः वै
 रिगैः ६ काव्यजीवयमराजमंगठैः ॥ योजनो व्रजति योजनो नायुतं पाति सोऽपि खलुत जयत्रियं ॥ ५६ ॥ सूरारहितः स्त्रिड-विदार्य विग्रहो
 गमोदयो सोऽप्रतिप्रदृष्टा भवेत् ॥ अनीककामस्य हिमस्तथोदयो विमानभावोपचयैर्निर्मगलं ॥ ५७ ॥ घना १ रिदमाना १० निहरीन जेद

ज्यो० वि०

२६

वोद्यनारिनामानि समेत्ययापिनः ॥ ददत्युते जोगगतेऽर्थलाभाः परेषियासोरलमर्थलाभदा ॥ ५८ ॥ कोशोभने कमलिनी परिणायकश्चेत्स्मारः
सखित्कविरिहाहनयानकाले ॥ योनाप्रयात्परिचमभटकुंभिकुंभकंठीरवौभवतिभूतलगीतकीर्तिः ॥ ५९ ॥ मित्रोदयं राजमदं स्वराज्यं राज्यं
रिपोरुत्तियोजनेशः ॥ नेतुं समेत्योदयमेवमीयाभमादरोहैरिजनेरिताथः ॥ ६० ॥ आपत्यपूर्वैरपिपंचभिर्गृहेरिमित्रध्वामा ४ २ १ ध
नो १ धमा ३ उगोः ॥ ८५ ॥ सयोदिविजयोद्यमं वरेत्सर्वं सहानायकनीतमोभवेत् ॥ ६१ ॥ सराजमंत्रिमंगलक्रमो ३ द्योतयायवा ॥ अहत्र
यंयियासतः सकंठका १४ १७ ॥ १० यमे ११ शुभं ॥ ६२ ॥ भवतिजातकोदितामहीशयोगमं वयाः ॥ तयेवयानलग्नगायियासतां जयप्र
दा ॥ ६३ ॥ यथावलंमहीशयुक्तथावलंधराधवे ॥ प्रयच्छतिप्रयाणगंतदेवदर्शयाम्यहं ॥ ६४ ॥ शशिनिमंदवतिस्मरौ १ स्त्रिभेऽ
मरपुरोधसिहृत्पजमे १ भवेत् ॥ उदयगोजनिनोवनिपोगमेनिखिलनिर्जितभूतलभूमिपः ॥ ६५ ॥ मकररामलमंगलसद्धिपं २ वि
जभाजमुपेत्यनेनेतिना ॥ धनुषिराजविकर्त्तनयोः सवेनरपतित्वमुपेत्यखिलेदिरं ॥ ६६ ॥ धवलभासिमृगोदयशालिनीश्रितरसाभुवि
भूविभुरस्त्रिभे ॥ भवतिभास्वविषौरुषपावकज्वलितवैरिकुलारिकुलो नरः ॥ ६७ ॥ यदि समेत्यविजतुमीरत्रियंसविधुतावुरि २ भोद
यमीहते ॥ गुरुमदं ७ हरिशं ४ हरिजां वरं १० वसुमतीतिपराभुसमाव्रजेत् ॥ ६८ ॥ मिहिरजन्मनिनामकरोदयेभ्रजतिराजगुरुजरस
भवैः ॥ सहजश्रिः फ १२ मभो १० ॥ हितवारिमिनयतियोर्जुनवीर्यविरोधिगां ॥ ६९ ॥ रुषविशेषभुजा १० पममासृजाधिषणधीह्यमृ

राम ४

२६

+ मति सखाश्रित तुंगपदो गगो गवि २ कवी दुविदो मिहिरो ज १ गः ॥ यदि गमी रुभते घर सपदं गरेवरा धेत शाखव ॥ १२१ + २
 गोकवहं धनुः ॥ विदिवसो दयभाजियदागमे हरिवलारिवलाय करो नरः ॥ १०१ ॥ अनिमिषो दयगो ३ मृतदीधितो वरि को १० सजि पूरि स
 लिय मे ॥ कलशवर्त्तिनि ११ यो शुभुविधजे दखिलमेल विलखमिहानयेत् ॥ १०१ ॥ अवि कुलीर ४ तुला १ जितुमानि ३ वेदिभुभुतानि समं
 दसजो दये ॥ शयगोते वगतस्यनु रिंदिरा हिति भुजो कटतावत ॥ १०२ ॥ सविदिभीरुघने १ कविमानं मे १० नुमद ७ राजगुरौ सति मंगले ॥
 गमनमा शुविधाय मतिनजे वृणु नवीरविरोधिजय श्रियं ॥ १०४ ॥ सखमगो गतयः ३ क्रतु २ केंद्रगाः ३ अतविखोपचयश्चखलाग्रहाः ॥
 यदि भवंति तदागम कृज्जो ३ सहनसंचितराय मिहाश्रुने ॥ १०५ ॥ हेलि भाङ्गाणि भिंदुभावधिप ३ पूर्वतिथि विधवा सरे ॥ युक्तमंक २
 हतिमदि १ शेषके हिं वरामिधयुतिर्गमेष्टदा ॥ १०६ ॥ योगाः कियंतो नृपनामभूताः प्रकीर्त्तिता ये भुवि होरि के ये ॥ मयोदितास्ते त्वपे
 विलोकाजयाययातुः खलुजातकोक्ताः ॥ १०७ ॥ सहस्रमाणे ३ खिलवर्णलोके रमी पदस्थाः ४ थुराजयोगाः ॥ तथा त्रिधा भ्यागमयान
 काले सर्वत्र भावस्थितिखेटयोगाः ॥ १०८ ॥ कलेवरं १ कोशभ २ मख ३ बाहने ४ मंत्रोपहित ५ पद्धति १ राशु ८ मानसे २ ॥ व्यापारं १० ल
 हि ११ रलधि १२ शिष्यमी भावा विधिं त्या विबुधैर्गमोदयान् ॥ १०९ ॥ सराजराजश्रहमंदराहवोगमो दयस्था विसृजंति वापदं ॥ विराजसं
 तोखिलसंपदं नृणां मशेषयाने सततं प्रियासतां ॥ ११० ॥ शुभागमर्द्धिददतीहसारगाः सारं हरं त्यन्यखगामिनोगमे ॥ सहोत्थगा ४
 सर्वसमृद्धिदायिनो निलाध्वेगानिखिला लुक्षिताः ॥ १११ ॥ संतोचने शवितरं त्यशं परे परे कवी जेपुं जतोपसिद्धयः ॥ भवंत्यपत्ये ५ गमिनो भ्रगा
 मिनो विरोहिणी शानिखिलारिपोहिता ॥ ११२ ॥ जयंदधनार्थविदिंदवामे १ मदपरे पालयितुं सुशक्तयः ॥ नयानजं वानरि ८ विसितो गिर

ज्या वि.
२१

गिराज्ञयेवान्कृतोपेरग्रहाः ॥ ८१ ॥ ननौनिराजारतमासिभाग्यभाग्यात्रितानीहदिशंतुयातुः ॥ सिधेपरेकांरपमानमस्यास्त्वपाटवायाः गु
भुभाः उभाः सुः ॥ ८४ ॥ सर्वसमीरायनवारिणोगमेफलागमधेवफलागमाः ॥ अयाः ॥ अयाः १२ अयाः राजखलाः खलव्ययंतन्तिगा
मार्यकविंदुजान्तरां ॥ ८५ ॥ त्रिकोणकंदेषुसितशमंत्रेणामेकेनयोंगोत्पफलोधियोगकः ॥ द्वाभ्यांनथामधफलस्त्रिभिर्भवेत्योगा
धियोगोतिफलोधियासतां ॥ ८६ ॥ उदीरितानेहसियोगयात्रायात्राविधेयोक्तमुहूर्तकालाः ॥ सेवोत्तमास्याधकुनेरतोहं भुवेमुहूर्त
एशाननेकान् ॥ ८७ ॥ अहीन्दुवाणपद्विभवानुसंहरेहरेरिभद्वीहृदिनां पकरमेदिने ॥ रामा ३ गमा ४ भूधर ७ तंदमानु १२ दिक् १०
८५ ६ प्रययामदलंवरंकुजे ॥ ८८ ॥ दृगं २ गद्विक् १० मविदिगोष्टद्व २ म्भु ११ दिक् १० वाणा ५ उमंमंत्रिणिबोशनेहनि ॥ तिथीद्व १४
विश्व १३ हिदिग १० रूपतर्क ६ मंयमेरूपगोरुद्र ११ दिगिं ६ भूपैमै ॥ ८९ ॥ भवाहिमित्रादिभुवोवसुदकेविश्वेविधिः कोहरिरिंदुपा
वकौ ॥ रक्षांनुपालार्यमयोनयादिनेभवंत्यमीपंचदशरुणाधियाः ॥ ९० ॥ शाजां प्रविर्बुक्षकप्रषदस्त्रायमानलाजं द्वदितीद्वं द्याः ॥
निजोरवित्वष्टमहावलारव्यानिशिः रूपे शास्तिथिमाः सदाः सुः ॥ ९१ ॥ आर्यमाणसरणोविधौविधिलवोरक्षोलवः समाजनीपैओधो
मनिकेतनः कृणश्मेऽसदोदिणेष्टमः ॥ जीवेयातुजलरुणावुशनसिवास्याग्रजोभास्करेशावोवैषधरागमेवुधवैहेयास्तथामं
गले ॥ ९२ ॥ यद्विप्यंहियथागतोविकलितंतस्मिंतदीयेरुणेयानंमानपरंगमेभवतिनोमध्यरुणेदहिरुणं ॥ यायात्रापरदिहृत
उगमनंसिधेसदायाक्रियायस्मिन्नोदिततातदहविरहस्यात्तत्तणोपीष्टदा ॥ ९३ ॥ मिश्रैरलोलेः प्रथमादिभिः रूपेर्नदरुणेर्मध्य

राम ४

दिनः पराहके ॥ हिप्रेः प्रदोषै मृदुमैस्तमीदले क्रूरैर्निशांते च चलेर्गोमोर्भवेत् ॥ २४ ॥ शनिप्रसन्नास्तविशेषकालतस्ताराः समस्तैः ॥ गमनेवभाणयः ॥ अतो
न्यकालानुगतास्तदन्वयान्मतंतदीयं यदनुद्धतं वतः ॥ २५ ॥ दधिघृतपलमीनद्वौ इगोरोवनाजध्वजमुकुरपयोन्नोधीषभंगारवीणाभाकुसुमभव
लधाम्य ॥ अशंखंजनास्त्रज्वलदनलनृपानेभाश्चभुक्तो रक्तं न्याग ॥ २६ ॥ फलकुशवसुसिद्धार्थास्तवागमत्तन्नाः सजलकलशवेश्पारंभलधा
सतानि ॥ नकुलसुरभिभूषायालभस्याखुविप्राः सतनयवनिताव्याघ्राटकीरेरुभूषा ॥ २७ ॥ पूर्वांकुरिषांकुशदीपकोषधीसमिध्वोतांवरवर्द्धमान
को ॥ दृष्ट्वैहवद्वैकपशुर्गमेनयेदेतान्यभीष्टान्यपसव्यगानितु ॥ २८ ॥ मृदंगभेरीमृदुशंखनादोन्वेदधनीमंगलगीतघोषान् ॥ श्रीवाद्यवीणानकवे
णुशब्दान्श्रुत्वावयातालभेतगमार्द्ध ॥ २९ ॥ रत्नावलाश्रुकरिकाशिवापिकाकपोतकीक्रौञ्चनुगंधमृद्विका ॥ स्वात्मिगलावायसगोविकासदा
यियासतांवायविभागगावरा ॥ ३० ॥ भासौमगच्छिकरपिप्यलाख्याः श्रीकंठशाखामृगपुहारा ॥ अभायियासोरपसव्यगाः स्युर्वशाभि
धायेपगतास्तथाते ॥ ३१ ॥ निशाटनारिष्ठकपोतदुर्गागोमायुवाध्रीनसरासभाख्याः ॥ विनिर्गमेवामगतावरास्युः प्रवेशनेदक्षिणभागसंस्थाः
॥ ३२ ॥ शस्तायदयान्तिवतोकशोमगास्तदोजसंख्यानुमिताः प्रदक्षिणं ॥ गमेगमोयानकृतामुतांगिनामशेषयानाखिलभेदसिद्धये ॥ ३३ ॥
असिद्धयेयानकृतांगुदोषधीक्लीवाहितैलास्थिवसोपलाहिताः ॥ पिवयजंवालनुषामयिअमिप्रभृष्टकर्मप्रतिरूपभूतयः ॥ ३४ ॥ अश्लकडु
हारत्वाणधमसमभृत्यशेषिनश्रांगविमुक्तकेशिनः ॥ रुधालुबंधारजकारजखलविण्मृगोधाशशदारुजाहकाः ॥ ३५ ॥ श्हासितान्ना
जिनलोहतकराविनासिकांगारखरोद्भवाहनाः ॥ कुब्रुस्त्वयोजीवनफाटमाहिषामुंडोभुजैतानिभवंत्यसंपदे ॥ ३६ ॥ आवासदाहस्वलि

ज्यो वि.
२६

तव रोषतां कुटुंबवा दंधनहानिमातवं ॥ द्युगाहं काशरसंगरं मे ह्यवायक हं न खिदहमेतिना ॥ १०१ ॥ न खिधनिं वहुजमनरोदनं भस्त्रासनं दारविदा
रणस्वनं ॥ अथः शिलाताडनमोतु कृद्वं श्रुत्वेति यातापरिपंथिविश्रदं ॥ १०८ ॥ समुद्यते गंतुमं नरे स्यात्स्वप्नाविरुद्धो यदि दुष्टभाषणं ॥ गुरोर
नाज्ञात्परिवोधवार्तातदागमो नागमहेतुरंगिनिः ॥ १०९ ॥ यांगारगाज्ञा ज्वलिता वधू मिता तदाश्रिता ये शकुनाः शकुंतजाः ॥ कुर्युस्तदाशाभ्रमवार
वर्णतो विवर्णभावं गमनं पिया सुषु ॥ ११० ॥ क्षायाथो ध्वजसुभरुह तोरणेषु क्षीर दुमां दुनिकटे पुमनो हरो र्मा ॥ प्राप्ता प्रसन्नकफलाः शकुनायि
या सो रा रामशालसुरभूकुलशांतदिह ॥ १११ ॥ भस्मास्थिभुक्षुपतित दुमं दधभिन्नसोणीरुहा वकरकंठकविडसासु ॥ आहुः सदा शकुनमार्य
वरानि र्थं अर्थं तथाप्यशकुनागमनं प्रकुर्युः ॥ ११२ ॥ शांता श्रयो मिथुनतां इव भद्रं च नुतार प्रयाणय मदि यव वार्विलासाः ॥ वामस्वनः क्वद वि
लाससु शांलरोहा स्यामा विवेक्षितमिहाभिमुखीति रम्यं ॥ ११३ ॥ अतो न्यथा वेष्टितमी पिताय हं दुर्गा कृतं यायिनि पुंसि संततं ॥ समस्तयाने
ष्वपि शकुनं नयं प्रदुष्टवा हं गमकामसिद्धये ॥ ११४ ॥ प्राणायायानत्रयं वस्मरन्नायाया दाप्रे शकुने वै विरुद्धे ॥ दिग्मा कृतैव द्वितीये तृतीये
च स्रप्रख्यात्रो चतुर्थे गमः स्यात् ॥ ११५ ॥ उल्कापातो पक्षवस्फुर्यथुस्ते धारा कं पे गार्जिते कालजे वदे ॥ शंयायाते वै कृते गदिभूते पक्षं हित्वा तोमदद्या
नमाहुः ॥ ११६ ॥ गमो विवाहाननमंगला गमेन स्यात्समाशोचनकालसंभवे ॥ समागतैः श्रान्तिमित्रराजभिर्वा तन्निष्ठो क्रियते गमोद्यमः ॥
११७ ॥ हरित्यसो केतु रुदेति यस्यामिथादिलार्यो रिजयायतस्यो ॥ तनूदयहा दशकृद्यकाले पुच्छ्रमाशंगमनंतथैव ॥ ११८ ॥ सुशुद्धि लुधिर्ग
मवासेर्यदा गंतुं न शक्नोति यथा दृशा वसात् ॥ प्रस्थानयानं प्रसवे द्विवायरा उमध्यम इफलसिद्धिहेतुमत् ॥ ११९ ॥ बृहद्गमे वापशतावधेर्वि

राम ४
२६

दुर्धनुशतार्द्धनुसमेनित्रस्थिते ॥ प्रस्थानमर्धं विबुधावरं मिते ॥ स्वपंचविंशत्यवधे ॥ स्वयंकृतं ॥ १२० ॥ प्रस्थानयेद्वाहमिला विषोयवाहेति सङ्गाव
रपुस्तकं द्विजः ॥ विडर्थयुक्तां वरमन्यविहृदाशसालिचैलं त्वपरे वरादिकं ॥ १२१ ॥ प्रभालभूयालकिरीटघृष्टपद्मराधिभूतैश्च गजौ तु शैविरो ॥ शा
लाधिपालः शिविरं ब्रह्मर्षेद्यात्राधुपादावधिगाशुभास्थितिः ॥ १२२ ॥ यातायायादालकाशां पुरोहिमध्याह्नकामर्द्धयेपोरुहूतौ ॥ केनाशी
मत्रापराहेनिशीथे पाथोनाथा ॥ शामिवासाधिनाथः ॥ १२३ ॥ यानेयेन प्राश्यमुक्तं न युक्तं तारावाराशोदितं यत्र दुःखः ॥ तत्र त्वास्याशागते तु
विरोधे स समात्सम्यग्वारदिक् प्राश्यमर्हं ॥ १२४ ॥ मज्जिकाद्यारयुक्पापसंकाजिकं संसृतं कीरमुस्त्राभवं सदधि ॥ द्वागपकंपयः प्राश्यते लोद
नंगम्यते कर्दिवारेषु धाराभृता ॥ १२५ ॥ कौशिकासांगमे प्राश्यमाज्यं भवेत्तं मंजुते लोदनं शामिनीदिश्यतु ॥ मीनमीश्रं पयस्यालकाद्यं दिशां
सेरिभेजीययोराजरायाजहि ॥ १२६ ॥ ऐं क्षिसमास्तु गजं नराधिभूरियादं स्पंदनमांतिकीमिह ॥ तुरंगमं दिग्विजयाय वारुणीनृयानकं द्वि
प्रतिनारवाहिनी ॥ १२७ ॥ बृहद्भोक्ते समये बुभोदये सितं दुमं त्रेद्विदूषणे भवेत् ॥ यानोत्रमर्हं श्वसर्वरूपे श्रीदेवभीष्टे जलया नमुत्तमं ॥ १२८ ॥
राजानरः प्राकृतकोपिवायोमानानुगोहृष्टमना प्रयायात् ॥ अभां वरो भूषितभूषणं गो नयेदशौ यान नयेन लक्ष्मी ॥ १२९ ॥ गमं विष्टयेति क
रोतियो नरोदिगीश्वरानिष्टसुराक्षमथरात्र ॥ समन्त्राणाम्यादिभुवो वरीकृतानुपैति राजा खिलयानसंपदं ॥ १३० ॥ गुरुशानो जं दुदिनेषु वारुणा
निलश्रविष्टे ज्येष्ठ हृष्टिराडुभिः ॥ याता विरिक्तान्यकुयोगविष्टमैर्न भाजित्येगमनस्थलं विशेषतः ॥ १३१ ॥ स्थानं प्रविश्य क्रियते प्रवासिना
नतो न्ययानं वरोदये वरं ॥ सदहिवेदिकसमये दुभीरुगे प्रवेकदिगा शितमीशमंडले ॥ १३२ ॥ निजं पुरं यानमिवर्तितो नरो जीवादिपंचदुषु

ज्यो० वि०
२९

संविशोदसो ॥ सवासवस्त्रिप्रमृदुर्कवेषथस्थिरोदयेथुद्धूयांत्यकंदके ॥ १३३ ॥ नद्वादशीपक्षतिदर्शसप्तमीरिक्तातिरिक्ताचुदिनेष्वतंत्रकृत ॥
विविधयोगेषु पुरप्रवेशनं त्ववामवामैः शकुनैर्विलोमगैः ॥ १३४ ॥ विधायवामं धुमं लीनिवेशयेदवाममिंदुं हरिदाननं र्दंगं ॥ उत्तोदयर्दु
अमगंतथागमीसूर्यान्वयस्तोदयशैलंगपुरा ॥ १३५ ॥ भवत्यशौचेदिति चंद्रवंशजः ॥ परस्तदावेशनकेन्यथोदितं ॥ दिनेदिनेशान्त्रयभूसूये
तिराद्विंशीदुवंशीयनिवेशनादं ॥ १३६ ॥ विशालसाधारणयानतो नरे समागते प्राकृतके निवेशनं ॥ उदीरितं यत्तदतीष्टदं नृपे विलोकनी
यं त्वखिलप्रयाणतः ॥ १३७ ॥ यानं मितं द्वादशयोजनैः समंतदूर्ध्वगैस्तत्त्वमयोजनैर्दृष्टं ॥ ततस्तत्संज्ञावधिदूरयानवञ्जलप्रयाणं मध्याह्न
मादृतं ॥ १३८ ॥ स्वकालमुद्धेति गमं करोति यो नरोत्तमो वर्णविशेषनीतिगं ॥ तथा यथा कालदशावशानुगुलं भेदशोद्यामपि यानसंपदं ॥ १३९ ॥
॥ १४० ॥ ॥ ॥ ॥ १४१ ॥ ॥ इति श्री कविकल्पिदासोदिते ज्योतिर्विदाभरणे त्रिविधयात्राध्याय एव दशः ॥ १४१ ॥ ॥ अथ वदामि
विवाहविनिर्णयं गृहपदव्यवहारं च प्रियं ॥ सकलवर्णविवर्णितविश्राममिह विनम्य हि वागधिदेवतां ॥ १ ॥ परिणतिनिखिलाश्रमवारि
णामखिलसाधनसिद्धिरुत्तुर्ही ॥ अत्रितुजां बुजसंयहसंयहो ॥ हमिति वर्णयितुं हि मनुजतः ॥ २ ॥ कृतमुखेस्त्रिगुणैर्निजवर्णजं वरमही
नकवर्णजमादरात् ॥ वरयितुं सुमतिं कुरु कन्यकेष्टणुकलौ निजजातिजमेव हि ॥ ३ ॥ परिणयेत्प्रमदादिमष्टरूपात्सपदिपंचनराः ॥ परस्मै
वां ॥ अग्रे मयं वज्रनाः ॥ परजं नरं प्रवरगोत्रविभिन्नकुलंतथा ॥ ४ ॥ दृष्टुं चरेन्नवरं वयसस्तुते द्विगुणवर्षवयोः ॥ नम्रिकंततः ॥ दशसमाव
धिमप्यनुमध्यमंतदधिकं हि जही हिवराधमं ॥ ५ ॥ विभुभवा र्चभवानुवरांगजाः ॥ परिविताः ॥ न्ययजा किल याः स्वलाः ॥ पतिततंत्रवती कुल

राम ४
२९

दोदयात्वनवरानवरायवरस्यसा ॥६॥जननवारुमहावलवर्तमगौधिषण्णभाषितलरूणलक्षितौ ॥समकुलद्रविलोमुवयोभुजोपरिणतोयश
सेभवतोपितौ ॥७॥समासमायावरलोचनायावरंकराऽज्यग्रहणाचनैति ॥समासमायावरलोचनायावरंकराऽज्यग्रहणाचनैति ॥८॥भूत
प्रमाणेसमयेकलभुवोभूतप्रमाणेनभुजांबुजग्रहः ॥श्रुतिप्रमाणः श्रुतिमेष्टतीयके ३ षष्ठेवनाभीष्टफलापिक्तस्यतः ॥९॥नादीर्घनि
श्रऽमरमेतिहायनेपुरोष्टमेपाणिविषोदयग्रहात् ॥नादीर्घनिश्रमरमेतिहायनेपुरोष्टमेपाणिविषोदयग्रहात् ॥१०॥सुधांसुगंधर्वरूपी
दयेनिभिः सखंडसप्ताऽद्वयोवतीमिमां ॥भुक्तेतिमुक्तानियतंपरिवरांजगादवेदोजगदेकसन्नयः ॥११॥सर्वत्रशश्वन्नवमात्रिवर्ष २१०॥
वामावयोवामतरंविबोद्ध ॥वाहे १धुमाश्चनुवहंकलौस्यात्कलंविहायोयनभुद्विवृत् ॥१२॥धिषण्णधिक्ययाधिष्यवलावितंजनिभमेण
दृशोयदिहायने ॥शयकुशेसयमर्दनमष्टमे ॥जगदुरत्रिपशशरदेवला ॥१३॥त्रिभमरपांथवलोकितंकलदृशः करवारिजसंश्रद्धे ॥य
दिवपंवमपमष्टम ॥मद्रिमं १ समयमाहकलौनहिपेशलं ॥१४॥नवमपूर्वसपादशरत्रये ॥खिलयुगेधुखंगेस्तयथावले ॥सरपसमेष्ट
म ॥सप्तमयो १ कलौवलिभिरिष्टकरश्चकरग्रहः ॥१५॥विषमवर्षपदूर्ध्वसमादिशत्रिजममादृतमत्रनुहायनं ॥परिणतावृषिभिर्विधुमान
तो नपरतोपरतोपरतोषकृत् ॥१६॥भवतिसांधिमहेश १ समाधिकासपदिपाशतंतहिकुमारिका ॥गलितदानफलानुयथागुणेनतदने
हसितामितिनादहेत् ॥१७॥श्रुतिनयोस्तिवलाभरराडिशामनुवय ॥जननेपियुगत्रये ॥अनिशमेधुधर्मवतांकलौमनुभुवामपरेषुजंथात
था ॥१८॥भरतवल्लभधीवरवर्मकृत्श्चपचनाहलसंकरजातिषु ॥पतितकारुकुर्विदजनेयथासमयशुद्धिरयंवतथेष्टथे ॥१९॥परिमनं

समानसख्यं दशभिस्त्वनिष्ठता ॥ दशावरादैरिहमुख्यमादिजामिन्नं च तारात्रहयं जनार्दिका ॥ ६१ ॥ गुणस्य नाशो घुसदे विरोधितावयस्य भावेन्य
गुणेर्विरोधिता ॥ यदीति तैश्चाह कविः पराशरो दशाधिकैः सौ हृदता पराशरः ॥ ६२ ॥ कलशगो रजितुमा ३ ज १ मगास्य १० गे कुरुकरं बुरुह
हं भो ॥ भववधिह्यगुरुमिन्नमंडलेन रवराखिलवर्गगुणोदयं ॥ ६३ ॥ समयमन्वधिकं दयमेणयं सविषणं विषणं सरजं सिधुं ॥ भृगुभुवं
वविहाय विवाहये कुरुशतादृमिहैव कुमारिकां ॥ ६४ ॥ उडुनिमासिदिने ह्यदये प्रियापरिणतिं परिताप्यति जन्मनः ॥ तिथितमी ध्रुविपर्यय
के कविन्ननुभवेदिति पक्षविपर्यये ॥ ६५ ॥ यदाद्यगर्भप्रभवो स वोतयो र्येह विवाहस्त्विति शुक्रपंचता ॥ वसानरोत समभावतः शुभतदोज
भावेन तद्रूपं वता ॥ ६६ ॥ एकां वया संभवयोर्वशाविशोः समैकतायामशुभः शयत्रदः ॥ कविभुमो सौ नरयोर्दयोः कलो स देवभिन्नो वरज
मनोः शुभः ॥ ६७ ॥ द्विजामिषाणि ग्रहाणं द्विजमनां स देव नो भूमिभुजां कृतद्वये ॥ विशाकतेनेति विदुः पुराविदः सर्वत्र नो यज्जनने निषेधति ॥
॥ ६८ ॥ अथेह्यते देववशादिशालको द्विआदिजामि रितदोर्ग्रहक्रिया ॥ एकाद्विनेमंडपभेदे वेदिका प्रतिप्रिया पक्षविवाहलक्षण ॥ ६९ ॥
षण्मासपयोदसिहोपयामं भ्रातुर्विवाहात्परतस्तनान्यं ॥ वृधाः स्वेमुभ्रातृविवाहमृदुः करग्रहादूर्ध्वमशेषयत् ॥ ७० ॥ ज्येष्ठं विवाहं प्र
विधाय शश्वकं संतिसंतो ज्वरजो ययामं ॥ भ्रात्रोर्भगिन्योश्च कलो विवाहं कश्चिज्जगादा शुभमांतरेण ॥ ७१ ॥ मधोः सितादा वृदयेदिने शो
स्तजाननेषो मवरैरशेषैः ॥ कालप्रवृत्ते तिजगत्प्रवृत्तिर्वभूवमासाद्युगादिकादि ॥ ७२ ॥ समांतरं वैत्रसितादितोऽतो ज्येष्ठं सदा सृष्टि स
ख्यमासः ॥ लोके मधुश्चायममा ३० वधिस्था मासे प्रमाणं विराजमध्याह्न ॥ ७३ ॥ सौद्यज्यके मालवभेदे देवैव कतिवाराव शुभो

ववाहे ॥ मस्तोगुरोः सिंधुमरुव्रजेषु निवृत्तत्वे न्येषु च वर्जनीयो ॥ १४ ॥ इहान्ति चारान् युता विवाहे विवाह तो न्येषु न मङ्गलेषु ॥ गुरो रुवांचे त्पनि
 गाले वो सत्सर्वत्र जीवो दुते वै कृत स्यात् ॥ १५ ॥ गोदावरी सोम्य तट प्रवेशाद्वा गीरथी यास्य तटं च यावत् ॥ सिंधु प्रयातं स विवे स लेये ॥ नो ह
 ह माहुः परतो मघायां ॥ १६ ॥ विहाय गोडं किल गौजं रं व कलिंग सौराष्ट्र ककच्छ देशान् ॥ सरिद्धरा गोतमिकांतरे पि हे लावजे ॥ लेप ५ गु
 रुर्न दुष्टः ॥ १७ ॥ धरो १ क २ योनिं ५ गुरो समन्ता विवाह कर्तुं भृगु ज प्रदेशे ॥ वापे २ रुषे २ वासुजिनी प्रदेशे गुरो सथे वं न परत्र देशे ॥ १८ ॥
 तिमविने फाल्गुन ना मिशु देविर्भकं वृकु रुकाणि टेपु ॥ न मंगलं निघ्न फलं परेषु नीवृत्त देशेषु भवेदस्य ॥ १९ ॥ उदच तो रो धसिका पि
 लास्यं भूमंडलं योजन षड्मानं ॥ रेवा मही मध्यग मार्ग राश्या १२ १२ र्के विवाहो विहितो ति भट्टः ॥ २० ॥ पर्यन्त पूज्ये शुभ मंगलं नो मृगा
 न्वने १० विश्व म भाग १२ संस्थे ॥ क्षाम ध्यसूत्राद पर प्रदेशे प्राच्यां च पंचांश ५ गते तथा स्यात् ॥ २१ ॥ नक्तो १० नराई मर राज मान्ये गोडारि
 एगर्बुह सिंधु देशान् ॥ शय ग्रहो दुष्यति वा परेषु न दोष कृत्नी वलवान्न भागे ॥ २२ ॥ मिथिले मलयाचल रुमायां शकली शर्म हरो न हं
 स युक्तः ॥ उपयाम विधे उरं शुकोप्यो र्मुजि मार्गे च तथां धु माग धोर्वा म ॥ २३ ॥ समिधे न मिषा वला विवाहे ५ नुन भोगे हिन भोग मे
 ति धि ह्ये ॥ अविगे शुच मूर्ज हानि मूर्जे मधु पाशा व मधो सहस्य सस्या ॥ २४ ॥ इति भाद्रपदो पयाम मा प्रा नव शा भद्र पदं भजेद २ या शा ॥
 अप हस्ति त दोर्ग्रहः सहस्य श्पति संभोक्तु रमी स्पु रेव मासा ॥ २५ ॥ इति सत्यपि संम धूत्रा र्द्ध मिहि रे ज्ञे ॥ च सहस्य रुक्ष पक्षः ॥ मकरे १०
 जितु मे ३ दश धु कालः अविगः सर्वत्र नेषु पूर्व इह ॥ २६ ॥ ४ गु क क ग म त्य देश गानां दशमी भाद्र पद स्य भागवानां ॥ शय संश्र द्सं

राम ४
 ३

श्यासितसामरुभेदं विधुवामिषस्य च स्यात् ॥ ८७ ॥ मितपंचदशी शुभध्यातौ जे कति नो हं दं शै कं विहविवाहे ॥ रुरुरजगुरुंगुरोः प्रतिष्ठा
 मपहायो शनसञ्चलननिष्ठं ॥ ८८ ॥ परिपंथितनूरलयस्य ८ मिहं परिहायांगविवाहकामभद्रं ॥ उपरागमुखान्यदोषजालंकुरुधाणि
 ग्रहणं च कार्त्तिकीतं ॥ ८९ ॥ शितिकृष्टिगणेर्विशेषनीतिर्गदिताया परिणतनेहसीष्टा ॥ उदिताप्रतिदेशकालभेदानखिलोर्माभुदिता
 नुकार्त्तिकीता ॥ ९० ॥ शिशिरेवमधोपतंति मेघात्करकावावनविंदवः सशंयाः ॥ कलिशंवरधौतदाविवाहीविषदंभोतिविलासमेतिलोके
 ॥ ९१ ॥ समुदेतिशिखीसमीरमार्गेदलयनंगलकर्मभीषभासा ॥ यदितः ध्रुवंधिमानकालं परिहायाः खिलमंगलं सुसिद्धे ॥ ९२ ॥ सह
 सावनिकंपनं खराहस्वन्तौ स्फूर्जेथुरोपयामतोर्वाक ॥ विदधीतनमंगलं तदावातलमुल्कापतनं खतोवनेः स्यात् ॥ ९३ ॥ शतराण्यु
 दितानि यानियावत्रिविधोत्पातदिनानितैरुपेतं ॥ भमनहमशेषमंगलेषु द्विजराजेन तदुद्गीतं न भुक्ता ॥ ९४ ॥ एकार्गलापक्रमसा
 म्यलत्राभवेधविष्टीकुलिकाः स्वपातौ ॥ पापादितादुग्रहजन्मता रागं शंतया मार्ककपापहोराः ॥ ९५ ॥ दिनर्कयोगांतकुयोगभागाः
 द्युयामार्ककुलिकवक्रम ॥ पर्वदधंयमघंटयोगः ॥ ११ ॥ हासनिंस्पुर्गदिताग्रहजैरमी सदृष्टा
 दशदोषयोगाः ॥ ९६ ॥ पूर्वोदितायेत्रततोविद्योगाः ज्ञेयारुखनुक्तानधुनाभिधास्ये ॥ युगांगदोशरह
 गजोऽग्निशतकैर्दमितान्यसधामदलानि सूरार ॥ ९७ ॥ भृशानमित्रादिवयेन रभूपतो १६ दिवा
 दूरायेनिशितैरधरुमेः ॥ क्षणे संसंकुलिकानि दंक्रमादमंगलायोभयमेवमंगले ॥ ९८ ॥ इना १२

	र	वं	मं	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००			
दिने	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००
रात्रौ	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३	४४	४५	४६	४७	४८	४९	५०	५१	५२	५३	५४	५५	५६	५७	५८	५९	६०	६१	६२	६३	६४	६५	६६	६७	६८	६९	७०	७१	७२	७३	७४	७५	७६	७७	७८	७९	८०	८१	८२	८३	८४	८५	८६	८७	८८	८९	९०	९१	९२	९३	९४	९५	९६	९७	९८	९९	१००

श्री० वि० ॥ १००० ॥ रामा ३ कृति २२ दंशने २४ भुंजंगमे २० रभयमे २० रूपेतभात् ॥ समेषु भेष्वर्क सुखानभः सदः मलत्रयं त्यादिविरामपल्लवान् ॥ २२ ॥

३६

उदग्रमग्रं पदं मंथं मंथं गंतं तन्न तं मंगलकर्मणि स्मृतं ॥ सपापलं तं भमशेषमिष्टं हतं ससाधुलं तं चराणं त्यजेदुद्योः ॥ १०० ॥ लत्रावहं
भं वसु राज्यककु यो निर्पातवत्ककु खशां गकाव नो ॥ दुष्टतदेकार्गलं भं समालवे सरो प्रतां नेऽ निशमादिजेः स्मृतं ॥ १०१ ॥ आशायताः पं
चपंचरेखा देहे रेखे विलिखे दिदि को ॥ प्राश्नश्च सखा दभिजित्समेतं रौ द्रघमा रं वलं पं विदध्यात् ॥ १०२ ॥ सखेठरेखा अगतं भम
स्मिन्निहं विवा हेय विरोधिविदि ॥ अदः सदा सप्रशला कमित्यं चोलव्रताद्या खिलमंगलेषु ॥ १०३ ॥ असाधुविहं भमसिद्धमत्राऽ शेषं
च सद्धेधितमधिभं स्यात् ॥ वनुर्गुणैस्तद्वल्योत्परेखं वक्रं भयादा कितमं विवेधेः ॥ १०४ ॥ कश्चित्कविर्मंगलकामबुद्धिः सदं धिवेधर्क
मसन्नदाह ॥ अतंतनदी रणभूषणत्वा सर्वत्र विहं भमनर्हमस्मिन् ॥ १०५ ॥ नशा मनं सति मंगले शो वित्रां विधोवा भमसृज्यनु

हे ॥ वसु हृजीवशायमात्यमे नो भुवं सितं ५ कृतिनो जनुस्वात् ॥ १०६ ॥ कलिंगना मायमु नां शमालगो
भमागधः सिंधुसुभोजसौ नपाः ॥ अमी स्युरं शोर्न हजन्मदेशकाः स्वस्मृतिभं मंगलकृत्वनी धृति ॥ १०७ ॥
लं को ज्यूयी मवलराज विलं वसत्रं या स्यो तरं विपदतः खबुरांतरं यत् ॥ देशांतरं पलमुखं स्वमृत्तं
क्रमात्स्यो त्याक्वश्चिमे वरमधुर्दलावशिष्टं ॥ १०८ ॥ अर्को दया दूर्धमधः प्रवृत्तिर्वीरस्य देशांतरना
दिकाभिः ॥ प्राक्वश्चिमे तश्चरनादिकाभिः क्रमेण सोम्यांतकगोलगैर्कः ॥ १०९ ॥ वारादितः स्युर्धादि
कादिनिघ्नाः शिलीमुखापाननु कालहोराः ॥ दिनेश्वराद्यां भुसिते दवे दुजक्रोडांगिरोभूमिभुवां क्र

रामः
३६

[illegible]

पौ०
३१

वना॥ ससधुशेषा युजिनेत्यहोमया महिरोधाधितमंडलाः स्युः॥ १॥ कविज्ञागादश्रुतिरुत्तराद्यैर्विवाहमृच्छैस्त्रिभिर्त्रलोके॥ तदहसिद्धि
व्यतिरेकभावात्तदंगिकारो न हिलोकमान्यः॥ २॥ समस्तकर्मोचितकालपुष्पादूष्यो विवाहे मरुर्द्धितत्वात्॥ सहस्रपत्रप्रसवेन तस्मादि
हापि मुक्तो भुविलोकसंघैः॥ ३॥ भगो दुवा॥ श्रीकिरिहाहसौम्यसीतासिधेवेन सुखंतदूहा॥ भेभीतथैवाभिद्रिष्टमत्रिस्तथायसापोऽ
तदीयमस्यात्॥ ४॥ सविश्वकृत्सौरिवस्त्रदुहासंभवाएकश्चिद्विहवेदभेदः॥ फलान्यभावादपरागमज्ञेमुक्तंतदहं ह्यनुसर्वलोकेः॥
५॥ नहारिरक्षोभमभूदुदीरितं यदेवकीतत्र च वासुदेवस्य॥ ऊढाजगन्मंगलकारणीततः प्रगर्हितं मूलमिहोचितं स्मृतं॥ ६॥ करग्र
हेयेत्यत्र पर्वगर्हितं ३० कथंतदहं कथितं कलंबुधैः॥ दाक्षायणी कश्यपलक्ष्मणगलादहेति सङ्गफलदतामघा॥ ७॥ सोत्पाददु
हितानहिता विवाहे यावत्समार्द्धमपितावदुदीरितेयं॥ लगेन्दुभोगसमयाद्यमयान्यकृत्येभुक्ता सदेव राजनीरमणेन मुक्ता॥ ८॥ लो
कप्रतीतिकरमुच्यत तर्कमेकं दृष्टिप्रमाणमिह कालविधानशास्त्रं॥ स्यात्प्रमानं मनुशादिकतार्किकायी नैवान्यथा विधटयंतिस
दुक्तिपक्षा॥ ९॥ लोकोत्करापरिमनंतिकलौकलाज्ञाकालप्रियं व्यवहृतावतितत्प्रकृत्या॥ सर्वांगमोभवति किं ननु साध्या सिद्धाः सप्र
तवो॥ १०॥ त्रिजगन्निवहाप्रदृष्टाः॥ ११॥ वेदप्रवृत्तदृष्टयं क्षतिगामिनोऽभीतज्ज्योतिषां वकनिभालनकालभुज्या॥ लोकाश्चरन्ति यदि
हेवपरावराद्यास्तामादितोगणितशास्त्रफलानुषंगः॥ १२॥ येवारतास्त्वभावा सदस्ययोगाश्चोलादिसंस्कृतिविधौ न हि दर्शनीयाः॥
यानादिसंख्यवहते किल विंतनीयाः सतत्र नामफलदाश्च शिलोच्योर्वा म॥ १३॥ नो दुष्टयोगमुखडहविभागकाले वा मंकुलप्र

दह

राम
३१

मान० धीपवंभूग ३ यस्तारकराजनंदनः ॥ १८ ॥ यज्वागुरौशस्त्रदये २ त्रिसंयुहेत्रिथे १ सृजिगोमि १० मदेवसत्फलं ॥ त्रिविमानोपच
येत्रिनेत्रजेतथैवमंदेचविधंनुदेमवेत् ॥ १९ ॥ वशालयंयात्रिलये ८ विधौखलेनरश्मसाधारुभयोरिहामयः ॥ नीवेजितेसाधुभिरुद्गम
प्रभावधोगतिंपातिहृशानुकोपतः ॥ २० ॥ स्वनीवगोरंशुमदंशुसंकुलेः सुत्राममंत्रिद्विजराजमंगलैः ॥ स्वयंयवस्थात्तर्होपवर्त्तिभि
नेवानलाधानमिनेमधावजे ॥ २१ ॥ दिनावसानेप्रहरोदयोदयाद्यतिद्विजस्याहितकृद्भवर्मनः ॥ तमीतदाधानविधौमरुत्तमीतदास
मस्तागमतात्रदायता ॥ २२ ॥ हुताशनायासनकालवक्त्रविद्याम्यायनसत्समुद्भिरितिहितत् ॥ अतिप्रमाणम्यतयानतद्वः प्रमाण
मस्मादतमुत्तरायणं ॥ २३ ॥ कृतावसथ्यावनिदेवताभिः स्ववेदभेदोदितकालसाध्याः ॥ तत्पाकयज्ञाश्चहविष्यसंस्थांसप्तैवसप्तानुचसो
मसंस्थाः ॥ २४ ॥ देत्यादितेभार्वितमोद्यकौस्ततोपरागहृयद्वंद्वेहः ॥ संक्रांतिरादुष्यतिपाकयज्ञानेष्वन्यदोषप्रकरेतिदुष्टः ॥ २५ ॥
मधौनिदाद्येशिशिरेवमेनिस्त्वधाहविः सोमविधानमादरात् ॥ अतानलाधानदितोऽयुगाशास्फुरेन्नोवेदविभोद्विजत्रहे ॥ २६ ॥
सोम्यायनेदूषणमुक्तवासेरेऽनिशंमहाहोमविधिंसमाचरेत् ॥ पूर्णजयानंदवतीनसदिनैः सुगोवरेवैकृतकालवर्जिते ॥ २७ ॥ हु
ताशनाधानहितर्हवर्गोशैवश्रवाज्ञांघ्रिशय्यान्वितेसिन् ॥ विदुर्महार्हदुमुखानेकाहोमानभिज्ञाहिसुपागयोगे ॥ २८ ॥ पूर्णहु
तिः पुण्यतमासदाहुतोऽर्णतिथौपूर्णधियाप्रशस्यते ॥ नंदाजयास्वावभृथनियञ्जनपूर्णमुवासन्नदयेसद्वपि ॥ २९ ॥ उद्दि

सिवावभ्याभिषेकं नृपाभिषेकेवलं यंत्रयंत्रक्रमात् ॥ विराजि मभ्राजिवराज्यदस्तथा हयाधिपोसिंधुरपेनराधिपो ॥ २१ ॥ एतन्नमिणोत्तर
 पूर्वयास्यगंभपंचनाडीपरिभिन्नमालिखेत् ॥ सदैवनासत्यमधाशिफादिकत्रिभेदतारापटलावहंत्वदः ॥ २२ ॥ अतोपरिष्ठुक्तितयेषु
 यष्टुपुखकीयनामाशूरभादिकत्विद ॥ आधारनामासनपट्टसिंहवत्सिंहासनादित्यपिभेदपंचकं ॥ २३ ॥ यज्वाधराजागतधर्मलक्षा
 राधारनामोदुनिनीतिसंपत् ॥ २४ ॥ सैरुवपट्टधिल्लेप्रजाप्रियोभेथवलोल्लिसेहे ॥ २५ ॥ सिंहासनेशासनलोकसोकोधिल्लेभवेत्त
 त्रविषायवेधे ॥ तत्कालं वंदोदुनिसाधवस्थेभिषेकितोसौसुखभक्तलये ॥ २६ ॥ भद्रासनेसद्वधेभिषेकभेसदन्वितेवेतशिवाध
 शिन्धुः ॥ भद्रासनेसद्वधेभिषेकभेसदन्वितेवेतशिवाधरीनृपः ॥ २७ ॥ सिंहासनाख्यवलंयंत्रविदेतदेवराज्याभिषेकविषयंकि
 लकेवलं स्यात् ॥ नैतध्वरातसमयस्वयनप्रसिद्धं जैनाजगुर्निगतकर्मविरोधभावात् ॥ २८ ॥ तुरंगमेसस्यतुरंगमेवगजाधियशेति
 गजेभभुद्धिः ॥ नराधियस्यानसिंवीतनीयाविराजिसाभ्राजिवराजियज्ञात् ॥ २९ ॥ गंधर्ववकेलयनांवकश्रवःशिराशिलूनांचूद
 राणिपृष्ठकं ॥ न्यसेद्वक्रं द्विरयमा २ द्विरद्वो २ भुजा २ गजे ८ पुपवा १ ॥ पनुमभागमश्वभात् ॥ ३० ॥ अभः प्रदेशमुखनेत्रगभा
 सप्रेरसोम्यास्त्वपरप्रदेश ॥ भुभांशगे ३ त्रितज्जोसमग्रं गंधर्वरूपं वरमादृतर्हैः ॥ ३१ ॥ दुष्टांशगेद्वेयदिहेत्ययत्तं तदाश्वकृत्यं
 पटवंधनंयुतं ॥ मखाभिषेकोह्यहृत्पट्टंवलरूपं तंत्रहरं क्रमा स्यात् ॥ ३२ ॥ अथास्यशुद्धावककर्णमौलियत्रांगुलपट्टोद

रंगान्यसेदिभे॥गजहेतोद्विरेद्विरयमरेद्विदार्गेजद्विरेवेदवदेदाधुमसूर्यंजलम्॥३२॥भवेपुरास्परश्चिरेरेद्विरेसंधिनी
गर्भापवरांशाख्यपरेशुभांशकाः॥शुभप्रदेशेकरिकर्मभेश्वरेषियंसदोदीरितभैरुदीरित॥३३॥गजेकुदेशेयादिहंसंततिर्नवाजये
यादिमखांतसञ्ज्ञनात्॥पट्टाभिषेकादनुरेति संगारातंस्रग्दिलेशश्चयत्रोजयत्रियं॥३४॥देयरथभातुंदृष्टपूर्वभयरंतन्नव
भागसंस्थं॥रथाग्रमध्यावधिगंवसोमंरथांगमध्येध्वपरेषुसत्पात्रा॥३५॥रथिनो यदि नाम भंभुभांगे हरिजस्तत्स्थलगो
मरगाभिखेकः॥नसमाहितवद्भिनावराज्ञक्रियते पट्टस्थाधिरोहणं॥३६॥शतिसत्रविराममञ्जनमुदितं यं लिखितैर्पे न दत्त
त्रिविधा वनिजाभिषेक काले त्रिविधैतद्धलपेक्षणे योगः॥३७॥विहितेषु महा मखवतेषु प्रविहाया मर सुप्रिकाल मास्यं॥कविमार्य
मथौषधी शमारे पर संस्कार विधिव सर्व काले॥३८॥लघुधी रभधू ज्ञेयी दुभांत्य अति युग्मा मर स ड भिरत्वरण्यं॥प्रतिपोत्र मुखं विलो
क्य धीराः सद हो भी सरणा त्तमा श्रयेषु॥३९॥शिरो सो दय भाजिकंट के सन्निहिते दी रुण धी स्थले वि दी ज्ये॥विपि नाश्रम पाद रेण
भी हुं ख लु वे खान समीर ये द ज स्त्रं॥४०॥संन्यासः श्रीते पुरा गले शं ये शिव हे वै रं वे रुरु शिर सी इ प्र जित हे॥नी रि के स्थिर सदने ऽप
वर्ग सिद्धे सो मे ज्य ज खर करे पु वो त्तरा मु॥४१॥एत रे पू दि ति यु ते शु गर्भ भेषु ध्या धत्ते न भवनो दये स भूषे॥स दी क्षा मुदित दि ने पु
सा धु म त्तः स न्मा स्या तु र पु रू षो नु सर्व काले॥४२॥पूर्वा वा रुण सुर वेद्य भेषु दी क्षा मे व हे पु ह्नि ति भया स वे न भेषु॥ऐ नी न ह्नि ति

वार्यमैः सवासवादिभ्यः भपाशपणिभैः ॥ र्षिषेऽशसोमेनसितांगिरोदिनैरजाविकालीप्रतिधानमर्थकृत् ॥ ५ ॥ करद्यपार्जन्यमृदुडया
वनसकाश्यापिदेवतमाह्वयेशलं ॥ वामीगरुत्मत्वरनोक्रियविधौकश्चिद्वनिदूह्यगुकाववासेर ॥ ६ ॥ क्रयोवनेर्विक्रयएवदेव
मगानुराधांत्यमघातगहिभैः ॥ द्विदेवसर्वांसुसमृद्धयेभवेत्तनंरासुप्रणंसुवकावजीवयोः ॥ ७ ॥ प्राचेतसादित्यमघेज्यराजाप
नीयधीराज्वशयः श्रविष्ठाः ॥ कासारवायाधुमुखिववामानीराशयेसोमसितार्थवाराः ॥ ८ ॥ पुराकुताशानिलराक्षसाशामुक्ता
न्यकाह्यसुसुवारिदोधुः ॥ वानीरदूर्वाकुशवामलरक्षोण्याभवेत्तादुजलं वशीदु ॥ ९ ॥ आद्याज्जुनोदुंवरसिंधुवाराः पणिव
वालावितिशालसाखाः ॥ वाल्मीकपाश्वीः स्युरगाहितत्रयत्रांबुनिर्देश्यमलंसमासु ॥ १० ॥ ज्योष्मातिशीतलवशृणुप्रष्टि
वीसाखांदुसांसलिलकिलशीघ्रवादी ॥ ११ ॥ स्थंवलोक्यकसुधाभिहकूपवापीकासारकुंडुखननविदधीतशश्वत् ॥ १२ ॥ सिंधु
प्रतानमरुकार्णवगोडगोशेनिम्रंधरांतरगमंबुनिसर्गभावात् ॥ क्षारस्रकूटतरुवदुविभिस्तणोर्व्यतिद्वद्धनंविहृतमदुणमा
दुरार्याः ॥ १३ ॥ ग्रामादुदीरितहरीतिशनोद्रुभागेद्वेत्रेभमंडलविभागवतिप्रशस्तं ॥ काव्यंवनंतदिदगर्भकविंदुभागेऽनम्रा
भूमितटिनीनगदिकशिराभिः ॥ १४ ॥ सरेसुधासनदिनेवितिमीनकालेविह्येवधीशधिवरणे ॥ दयभाजिकूपः ॥ वापीसरोभव

ज्यो. वि.

५२

डा ३ डा ३

कुराचक्रं
रोहिणी

३ ७

अभं ३

डा ३

७

तिहेत्यलिमार्गयोगेकुंडंतथाक्वविदपाधिकहीनमासे ॥ १४ ॥ स्याद्रोहिणीवदनमंडलतारकाखंमध्याघपूर्वमुखदिह
सदांधुवक्त्रे ॥ केंद्रांतकेशमस्तंतवधाविभक्तदिहस्थितातदिहवैकृतवारिस्तो ॥ १५ ॥ काष्ठेविद्युचतुष्टयंविधि
तोनाभिस्तथाहृदलेनेत्रंवाकमयाकंभयुगलंतद्वयपादौपरा ॥ अष्टौराजयशाः संदेषुफलतामसुष्टुंवाहं
धीनाशास्थरताकलिर्द्विणतानर्थोद्दिवाप्याक्रमात् ॥ १६ ॥ कासारैकमलासनोदुवदनोनंदाशमोक्षयतेम
ध्यध्यादिहरितुषेकलमिदमध्यानिनायातुदिक ॥ कुंडेविद्युगणः कभत्रिकलः काष्ठाचतुष्टयंविदिकयुगः
स्याद्रविणेशयानदहनंतस्थंभोभांशक ॥ १७ ॥ शुद्धिस्त्रियंसलिलयंत्रविधावशेषेनेयांधुवक्त्रवलयेभा
गांकभागाः ॥ मध्यंद्रदिशुखहरितुविलेखनीयादुष्टांशकाः खशनयानुयमांशदिकस्थाः ॥ १८ ॥ परिखापरि
खातकारिणांखननंनिम्रमुखैरोहिताश्वैः ॥ विद्युमारिदेनैसजेधनेवैशेषविद्युदिकयुगालत्रहाख्ये ॥ १९ ॥ वि
हिराकुलितहृतोविचिंत्यापरिखायाहरितोहिषोडशर्शः ॥ विदिशोष्टमभास्त्रिगर्भतारानभुभायानुयमानिल
चलाशा ॥ २० ॥ रविभादिहपंचपंचदिहप्रमदाः शीतलगोस्तलेचसाः ॥ तलपूर्वकुवेरदिगताः ॥ सफलः से

रा.
५२

॥ ॥ ॥ इति श्रीकविकलिदासोदिते ज्योतिर्विदाभरणे कालनिर्णयाध्याय एकविंशतितमः ॥ २१ ॥ ॥ अथेहपर्वव्रत
कालनिर्णयादनंतरं ग्रंथनिरूपनक्रमं ॥ बुवेतथाविक्रममेदिनीविभोरीभिप्रजानंदकरस्वरणेनः ॥ १ ॥ मानात्मयोगभुभयुगुणा
रूपसंज्ञाः पंचांगजाः कारणरूपगणावबोधः ॥ वातायनभ्रमणगोचरसर्वभेदाः संस्कारकालनयशुद्धिरिधनिषेकात् ॥ २ ॥ अ
हर्मकाहुजविशामुपवीतकर्मविद्याजपधृतविधेः समुपक्रमश्च ॥ राजाभिषेकवदनाखिलराज्यसत्तादिमेव ह्यहमननीतिरशेष
तेति ॥ ३ ॥ अध्याययुगममुपयामिवधानभेदसंवावरभरणधारणमंगभाजा ॥ दुर्गचतुर्विधमनेकविधानरूपं चानेकभेदग
तिर्भितिरार्यरीत्या ॥ ४ ॥ गेहप्रवेशननयादिशुरप्रतिष्ठावद्देः परिश्रद्धविधिर्वहमिश्रकर्मः ॥ वर्णक्रियावरणधर्मनयोनुरिक्वि
त्कालनिर्णयविधिर्व्यवहारसिद्धौ ॥ ५ ॥ अध्यायकर्मविनिरूपणरितिरित्यमध्यायकेषु कृतमाकृतिसंमिनेषु ॥ श्लोकैश्चतु
र्दशशतैः सजिनैः १४२४ मथैव ज्योतिर्विदाभरणकाव्यविधानमेतत् ॥ ६ ॥ वर्षश्रुतिस्मृतिविवारविवेकरम्ये श्रीभारते खधृति सं
भितदेशपीठे ॥ भक्तोधुना कृतिरित्यं मालवेन्द्रै श्रीविक्रमार्कनृपराजवरे समासीत् ॥ ७ ॥ शंकुः सुवाग्वररुविर्मणिरंशुदत्तो जि

भा-
 पुष्टिलोकवहरीघटकर्पराख्यः॥ अन्येपिसंतिकवयोमरीसिंहपूर्वोयस्येसविक्रमनृपस्यसंसदोमी॥८॥ सत्योवराहमिहिरः
 ॥९॥ सेननाम्नश्रीवाटरायणमणित्यकुमारसिंहः॥ श्रीविक्रमार्कनृपसंसहितंतिवैतैश्रीकालतत्रकवयस्त्वपरसदाद्याः॥१०॥
 धन्वंतरिरूपणकोमरसिंहशंकुवेतालभट्टघटखपरकालिदासाः॥ ख्यातौवराहमिरोनृपतेः सभायांरत्ननिवेकरुविर्नव
 विक्रमस्य॥१०॥ अष्टोयस्यशतानिमंडलधराधीशः सभायांसदास्युः संसत्परिणादुकोटिसुभटाः सत्यडिताः षोडशः॥ देव
 नारदशृण्मिताश्रमिषजोभट्टास्तथाष्टादिनोदेवशरसचंद्रमाविजयतेश्रीविक्रमः सोधिभूः॥११॥ यस्याष्टादशयोजनानिकट
 केपातितिकोटित्रयंवाहनामयुतायुतंवनवतेस्त्रिधाकृतिश्छ३०० हस्तिना॥ नोकालस्यचतुष्टयंविजयिनोयस्यप्रयानेभ
 यसोयंविक्रमभूपतिर्विजयतेनाम्योधीरश्रीधरः॥१२॥ येनासिन्धुमुधातलेशकगणान्सर्वादिशः संगरेहत्वापंचवनवप्रमाण
 पपपपपपप-कलियुगेशकप्रवृत्तिकृता॥ श्रीमद्विक्रमभूजप्रतिदिनंमुक्तामणिस्वर्णगोक्षत्रीभाद्यपवर्जनेनविहितोध
 र्ममुवर्णननः॥१३॥ उद्यमाश्विडाडमेकपरशुर्लोटाटवीपावकोकुंवहंगभुजंगराजगरुडोगोडाध्विकुंभोद्भवः॥ गर्जदुर्जररा
 जसिंधुरहुरिधीराधकारार्थमाकांक्षोत्तंभुजचंद्रमाविजयतेश्रीविक्रमार्कनृपः॥१४॥ येनाप्यत्रमहीधराश्रविषयेदुर्गाण्यस

बल २

रामः
६३

